БУТУН ДУН'Ё ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТ (большевик)ЛАР ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 41 (6716)
25 ФЕВРАЛЬ
СЕШАНБА
1947 йил
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

СССР Министрлар Советида (1-нчи бет).
Совет Армиясининг 29 йиллиги муносабати блан ССР Иттифоқи Қуролли Кучлари Бош Штаби Бошлиғининг Ўринбосари армия генерали А. И. Антонов хузурида қабул (1-нчи бет).
Ўзбекистонда Совет Армияси кунининг байрам қилиниши (1-нчи бет).
СССР Олий Советининг мажлислари (1-нчи, 2-нчи ва 3-нчи бетлар).
Улуғ Октябрьнинг ўттиз йиллигини муносиб кутиб олайлик (1-нчи бет).
Тошкент область пахтакорларининг кенгаши (3-нчи бет).
Л. Ҳамроев. — Баҳорги дон экишдаги дастлабки муҳсинларга барҳам берилсин (3-нчи бет).
К. Қосимов. — Тропик касалликлари клиникасида (3-нчи бет).
Хавфсизлик Кенгашида (4-нчи бет).
Лондонда Совет элчихонасида Совет Армиясининг 29 йиллиги шарафига қабул (4-нчи бет).
Ачесон жанобларининг душманлик руҳидаги нутқига доир (4-нчи бет).

КЎКЛАМНИ БОЛЬШЕВИКЧА УЮШҚОҚЛИК БЛАН ЎТКАЗАЙЛИК

Бу йилги кўклам экин кампаниясига тайёрлик республикамиз ҳаётида катта тарихий воқеа—Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов ўтказиш блан бир вақтга тўғри келди. Бу сайловда халқимиз коммунистлар блан партиясизлар сталинча блокининг номзодлари учун якдиллик блан овоз бериб, Ленин-Сталин партиясига, севикли доҳиймиз ўртоқ Сталинга бўлган чексиз садоқатини яна бир марта намойиш қилди.

Сайлов муносабати блан бошланган социалистик мусобақа айниқса трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарини кўкламга тайёрлаш ишларини тезлаштиришга катта ёрдам бермоқда. Илғор МТС лар сайлов шарафига ўз устларига олган мажбуриятларни муваффақият блан бажардилар. Тошкент область, Ўртачирчиқ районидаги 2-нчи ва 4-нчи МТС лар, Фарғона область, Бағдод районидаги 2-нчи МТС, Хоразм область, Урганч районининг 2-нчи МТСи, Қорақалпоғистон АССР Кўнғирот районининг 2-нчи МТСи, Саробий МТСи ва бошқа МТСларнинг кўпгина трактор бригадалари сайлов кунини ўз трактор ва тирков асбобларини тўла ремонтдан чиқариш блан муносиб кутиб олдилар. Шунингдек илғор колхоз ва совхозларда ҳам кўкламга тайёргарлик ишлари социалистик мусобақа асосида кенг ривожланди. Ўзбекистоннинг жанубий районларида февральнинг бошиданоқ баҳори ер ҳайдаш ва дон экиш бошланиб кетди.

Республикамизнинг ҳамма колхоз ва совхозларида дала ишларини ялписига бошлаб юборадиган пайт ҳам келиб етди! Аммо, 1947 қишлоқ хўжалик йилида олдимизга қўйилган вазифаларнинг ғоят буюклигига нисбатан кўкламга тайёргарлик ишларимизни қониқарли деб бўлмайди. Партия ва ҳукумат томонидан трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари ремонтини тамомлаш учун белгиланган муддат тамом бўлай деб қолди. Холбуки, республикамизда 20 февральгача тракторлар ремонти 85 процент, трактор плуглари ремонти 86,7 процент, сеялкалар ремонти 77,3 процент, культиваторлар ремонти атиги 40,1 процент бажарилди. Айрим областьларни олганда аҳвол тағин ҳам ёмон. Наманган области тракторлар ремонти планини 72 процент, Хоразм области 78,2 процент, Бухоро области 80,3 процент, Қорақалпоғистон АССР 79,8 процентгина бажариб, кўклам ер ҳайдаш ишларини ўз вақтида бошлаб юборишни кечиктирмоқдалар.

Шунингдек, колхозлардаги қишлоқ хўжалик асбобларини ремонт қилиш, ариқ ва зовурларни тозалаш, далага маҳаллий ўғит чиқариш каби кўклам олдидан амалга оширилиши зарур бўлган муҳим тадбирлар ҳам жуда суст олиб борилаётир. Хоразм областида 10 февральгача 167 минг гектар ерга яхоб берилиши керак эди. Шундан фақат 38 минг гектари суғорилган. Бунинг сабаби колхозларда ариқ ва зовурларнинг ўз вақтида тозаланмаганлиги, сув оқишга тайёрланмаганлигидир. Холбуки, Хоразм областида ўтган йиллари пахта тайёрлаш плани бажарилмаслигининг асосий сабабларидан бири ирригация ва мелиорация ишларида катта хатоликларга йўл қўйилиши эди. Бу аҳвол область партия, совет ташкилотлари раҳбарларининг Қишлоқ хўжалиги ва Сув хўжалиги министрликлари органлари ходимларининг Хоразм шароитида пахтадан юқори ҳосил олишда катта аҳамиятга эга бўлган қишки суғориш, ер шўрини ювиш, ариқ-зовурларни тозалаш ишида ўтган йиллари йўл қўйилган хато ва камчиликлардан ҳалигача тегишли хулоса чиқармаганликларини кўрсатади.

ЎзК(б)П Марказий Комитетининг XV пленуми кўкламга тайёргарлик кўришда трактор паркларининг ишига алоҳида э'тибор бериб, барча партия ва совет ташкилотлари олдига машина-трактор станцияларининг иши блан жиддий шуғулланиш, уларда давлат интизомини мустаҳкамлаш, хўжасизлик ва ишга мас'улиятсиз қараш кайфиятларига кескин зарба бериш вазифасини қўйган эди. Кўкламга тайёргарлик кўришда, айниқса тракторлар ремонтида кейинда қолаётган область ва районлардаги партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари Марказий Комитет пленумининг ана шу муҳим кўрсатмасини тўла бажармаётирлар.

Шуни эсдан чиқармаслик керакки, 1947 йилда олдимизда Ўзбекистонда пахтачиликни тамомила урушдан аввалги даражага етказишдек жуда муҳим вазифа туриппти. Бу йил мамлакатга бир ярим миллион тонна пахта етказиб беришимиз керак. Бунинг учун шу йилнинг ўзида пахта майдонини 100 минг гектар оширишимиз, ҳар гектар ердан 17 центнердан ҳосил олишимиз зарур. Бу улуғ вазифани бекаму-кўст бажариш — биринчи навбатда кўклам ишларига намунали тайёрлик кўриб, уни большевикча уюшқоқлик блан ўтказишга боғлиқ. Ҳозир ана шу энг мас'улиятли пайт бошланди.

Республика пахтакорлари тўртинчи қурултойининг қатнашчилари Ўзбекистонда пахтачиликни янада юксалтириш масаласини муҳокама қилиб, улуғ Сталинга мактуб ёздилар. Бу мактубда улар колхоз тузумини янада мустаҳкамлаш, 1947 йилги вазифаларни тўла-тўкис бажариш юзасидан ўз устларига катта мажбуриятлар олдилар. Ҳозир республикамиз пахтакорлари қурултой қарорларини муҳокама қилиб, пахтачиликни юксалтириш юзасидан умумхалқ ҳаракатини янги куч ва ғайрат блан кенг авж олдирмоқдалар. Партия, совет ташкилотларимизнинг шу кеча-кундузлаги энг муҳим вазифаси халқ оммасининг пахта учун кураш йўлидаги ҳимматига бошчилик қилиб, уларни янги ғалабаларни қўлга киритишга руҳлантиришдан иборатдир. Сайлов муносабати блан халқимизда сиёсий активлик ниҳоят даражада кучайди. Кўклам экин кампаниясини муваффақиятли ўтказиш учун пахтакорларимиз ўртасидаги ана шу кўтарилишни янада кучайтириб, уларнинг кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшишимиз керак.

МТС ва совхозларда тракторлар ремонтини тезлатиш блан бирга, ремонтдан чиққан тракторларни ва тирков асбобларини жуда синчиклаб кўздан кечириш, уларни белгиланган колхозларга дарҳол чиқариб юбориш зарур. Трактор бригадаларига ҳартарафлама техника ёрдами бериш учун кўчма устахоналарнинг иши пухта ташкил қилиниши, улар зарур нарсаларнинг ҳаммаси блан тўла та'мин этилиши керак.

Маҳаллий партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик бўлимлари барча колхозларда тайёргарлик ишларини яна бир марта текширишдан ўтказиб, қишлоқ хўжалик асбоблари, от-улов ва бошқа воситалар қанчалик тахт қилиб қўйилганлигини аниқлашлари ва юз берган камчиликларни дарҳол ўз ўрнида тузатиш чорасини кўришлари зарур.

Қишлоқда агитация-пропаганда ишлари бевосита далага кўчирилиши керак. Большевикча агитациянинг ҳамма воситалари тракторчилар ва колхозчилар оммасини кўклам дала ишларини муваффақиятли ўтказишга сафарбар этишга, улар ўртасида социалистик мусобақани кенг ривожлантиришга хизмат қилиши лозим.

Сталинча тўртинчи бешйилликнинг иккинчи йил кўкламини большевикча уюшқоқлик блан ўтказиш учун бутун куч ва воситаларни сафарбар қилайлик!

ЎзССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МИНИСТРЛИГИ МТСЛАРИ БЎЙИЧА 1947 ЙИЛ 20 ФЕВРАЛЬГАЧА ТРАКТОР, КОМБАЙН ВА БОШҚА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАШИНАЛАРИ РЕМОНТИ ПЛАНИНИНГ БАЖАРИЛИШИ ҲАҚИДА

МА'ЛУМОТ

(Планга нисбатан процент блан)

Областьлар	Ремонтдан чиқарилган					Тахт қилиб қўйилган тракторлар
	Тракторлар	Комбайнлар	Плуглар	Сеялкалар	Культиваторлар	
Тошкент	92,6	0,6	90,3	64,0	26,6	81,5
Фарғона	83,4	—	102,7	93,4	68,7	84,8
Наманган	72,0	—	119,7	66,7	39,8	63,5
Андижон	73,7	—	78,7	70,7	53,0	69,8
Самарқанд	87,7	3,7	64,9	66,4	35,4	69,9
Бухоро	80,3	—	87,3	91,5	31,8	78,1
Қашқадар'ё	92,7	7,3	81,0	102,4	35,1	81,7
Сурхондар'ё	99,6	7,4	72,6	76,0	14,0	85,1
Хоразм	78,2	—	83,8	78,0	25,3	82,4
Қорақалпоғистон АССР	79,8	—	120,5	92,8	26,3	90,2
ЎзССРда жам'и:	85,0	4,6	86,7	77,3	40,1	77,7

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

САН'АТ ВА АДАБИЁТ СОҲАСИДА СТАЛИН МУКОФОТЛАРИ БЕЛГИЛАВЧИ КОМИТЕТНИНГ СОСТАВИ ТЎҒРИСИДА

ССР Иттифоқи Министрлар Совети қарор қилди:

Сан'ат ва адабиёт соҳасида Сталин мукофотлари белгилавчи комитет қуйидаги составда тасдиқлансин: А. А. Фадеев (комитет раиси), Р. М. Глиэр (раис ўринбосари), Н. С. Тихонов (раис ўринбосари), М. Б. Храпченко (раис ўринбосари), Н. П. Акимов, Г. Ф. Александров, К. Байсеитова, Н. В. Баранов, Н. Н. Берсенев, И. Г. Большаков, У. Г. Гажибеков, А. М. Герасимов, С. А. Герасимов, А. Б. Гольденвейзер, И. Э. Грабарь, А. К. Гулакян, А. М. Еголин, Ю. А. Завадский, М. Қосимов, М. Н. Кедров, Б. М. Кербобоев, Якуб Колас (К. М. Мицкевич), А. Е. Корнейчук, К. С. Кузаков, Е. М. Кузнецов, Л. М. Лавровский, П. А. Марков, С. Д. Меркуров, Н. Я. Микенас, С. М. Михоэлс, А. Г. Мордвинов, В. И. Мухина, Н. Я. Мясковский, Ҳ. Носирова, А. Д. Попов, Н. В. Попова, И. Г. Пильдроос, И. А. Пирьев, К. М. Сергеев, Р. Н. Симонов, А. Т. Твардовский, А. М. Упитс, А. А. Хорава, М. И. Царёв, Н. К. Черкасов, М. Э. Чиаурели, Ю. А. Шапорин, Д. А. Шмаринов, М. А. Шолохов, Д. Д. Шостакович, Ф. М. Эрмлер ва И. П. Юра.

СОВЕТ АРМИЯСИНИНГ 29 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БЛАН ССР ИТТИФОҚИ ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИ БОШ ШТАБИ БОШЛИҒИНИНГ ЎРИНБОСАРИ АРМИЯ ГЕНЕРАЛИ А. И. АНТОНОВ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

ССР Иттифоқи Қуролли Кучлари Бош Штаби Бошлиғининг Ўринбосари армия генерали А. И. Антонов 23 февральда Совет Армиясининг 29 йиллиги муносабати блан қабул маросими ўтказди. Қабул маросимида ССР Иттифоқи Ташқи Ишлар Министрининг Ўринбосарлари В. Г. Деканозов, Я. А. Малик, генерал-полковник Ф. И. Голиков, генерал-полковник Ф. Ф. Кузнецов, генерал-полковник П. А. Артемьев, вице-адмирал Н. М. Харламов, чет эл ҳарбий, ҳаво ва денгиз атташелари, СССР Қуролли Кучлар Министрлиги ва СССР Ташқи Ишлар Министрлигининг мас'ул ходимлари ҳозир бўлдилар.

Ўзбекистонда Совет Армияси кунининг байрам қилиниши

Ўзбекистон меҳнаткашлари Совет Армиясининг шонли 29 йиллиги кунини катта қувонч блан байрам қилдилар. Республикамиз корхоналари, фабрика-заводларида Совет Армиясининг 29 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақа яхши натижалар берди. Ўзбекистон металлурглари февраль ойи планини муддатидан 7 кун олдин бажардилар. Улар ой охиригача пландан ташқари 700 тонна металл ишлабчиқариш мажбуриятини олдилар.

Шаҳар ва район партия комитетлари Совет Армиясининг Ватанимизнинг озодлиги учун олиб борган тарихий курашларини, Улуғ Ватан уруши йилларида армиямиз ўртоқ Сталин раҳбарлиги остида эришган тарихий ғалабаларни меҳнаткашлар оммаси ўртасида кенг пропаганда қилдилар. Шаҳар ва район партия кабинетларида Совет Армиясининг 29 йиллиги кунига бағишлаб кўргазмалар очилди. Туркистон ҳарбий округи ва Тошкент шаҳар партия комитетининг докладчилари, лекторлари корхона, муассаса, ўқув юртлари ва ҳарбий қисмларда Совет Армиясининг кураш йўли, Ватан уруши даврида эришган тарихий ғалабалари ҳақида докладлар қилдилар. Совет Армиясининг генераллари, офицерлари ва Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари шаҳар меҳнаткашлари блан учрашдилар.

Шаҳар партия кабинетида Совет Иттифоқи маршалларининг чиройли қилиб ишланган суратлари ва Совет Армиясига бағишланган адабиётлар кўргазмаси очилди. Туркистон ҳарбий округининг офицерлар уйида Совет Армиясининг қуроллари, гражданлар уруши ва Улуғ Ватан уруши ҳақидаги суратлар, адабиётлардан иборат бой ва мазмунли кўргазмалар очилган.

Шаҳар физкультура ва спорт коллективлари Совет Армиясининг 29 йиллиги кунига бағишлаб спорт мусобақалари ўтказдилар. 25 километрга ўтказилган пиёда юриш мусобақасида 3 мингга яқин киши қатнашди. Оғир тошлар кўтариш, қиличбозлик, отиш ва спортнинг бошқа турлари юзасидан спорт жамиятларининг мусобақалари бўлди.

...Кеч соат 8. Замбаракларнинг гумбурлаган овозлари пойтахт устида янграб эшитилди. Осмонда қизил, яшил, сариқ, оқ рангдаги ракеталар порлади. Бу—Совет Армиясининг улуғ Сталин қўмондонлик қилган ғолиб армиямизнинг 29 йиллиги кунига бағишлаб берилган байрам салютлари эди.

Совет Армиясининг 29 йиллиги куни умумхалқ байрамига айланди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ МАЖЛИСЛАРИ

Миллатлар Советининг 1947 йил 22 февральдаги мажлиси тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

22 февраль, эрта блан соат 11 да Кремльда, СССР Олий Советининг мажлислар залида Миллатлар Советининг мажлиси бўлди.

Миллатлар Советининг раиси депутат **В. В. Кузнецов** раислик қилади.

Миллатлар Советининг мажлисида СССРнинг 1947 йил давлат бюджети тўғрисидаги доклад юзасидан музокаралар давом этди. Музокараларда депутат **А. Г. Тахтаров** (Доғистон АССР, Махачқала шаҳар округи), депутат **А. Бердиев** (Туркманистон ССР, Каганович округи), депутат **З. А. Шашков** (Чувошистон АССР, Олатир округи), депутат **З. Н. Чхубианишвили** (Грузия ССР, Тбилиси шаҳар округи), депутат **Ф. Г. Бровко** (Молдавия ССР, Едвнец округи), депутат **М. Самедов** (Озарбайжон ССР, Масалли округи), депутат **И. Омаров** (Қозоғистон ССР, Зайсан округи), депутат **Т. Қулатов** (Қирғизистон ССР, Ўзган округи), депутат **Г. В. Нигмаджонов** (Бошқирдистон АССР, Белебей округи), депутат **И. В. Егиазаров** (Арманистон ССР, Ереван-Молотов округи), депутат **К. Я. Сергейчук** (Хакас автоном область, Черногорск округи) сўзладилар.

Шу блан Миллатлар Советининг учинчи мажлиси ёпилади.

Иттифоқ Советининг 1947 йил 22 февральдаги мажлиси тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

22 февраль, кундуз соат 4 да, Кремльда, СССР Олий Советининг мажлислар залида Иттифоқ Советининг мажлиси бўлди.

Иттифоқ Совети Раисининг Ўринбосари депутат **Т. Д. Лисенко** раислик қилади.

Иттифоқ Советининг мажлисида СССРнинг 1947 йил давлат бюджети тўғрисидаги доклад юзасидан музокаралар давом этди. Музокараларда депутат **Т. И. Қулиев** (Озарбайжон ССР, Собиробод округи), депутат **С. А. Акопов** (Олтой ўлкаси, Рубпов округи), депутат **Н. Г. Каротамм** (Эстония ССР, Таллин округи), депутат **Н. К. Байбаков** (Озарбайжон ССР, Боку-Ленин округи), депутат **Д. Керимбаев** (Қозоғистон ССР, Павлодар округи), депутат **Д. Г. Жимерин** (Ўзбекистон ССР, Наманган шаҳар округи), депутат **И. Р. Раззоқов** (Қирғизистон ССР, Фрунзе қишлоқ округи), депутат **М. Шагадаев** (Тожикистон ССР, Ғарм округи) сўзладилар.

Шу блан Иттифоқ Советининг учинчи мажлиси ёпилади.

Миллатлар Советида

22 февраль, эрта блан соат 11 да Кремль саройининг Катта залида Миллатлар Советининг мажлиси очилди.

Президиумда Миллатлар Совети Раиси депутат **В. В. Кузнецов**, унинг ўринбосарлари **Ч. А. Асланова, П. А. Левицкийлар**, ҳукумат ложаларида ўртоқ **Н. М. Шверник**, СССР Олий Совети Президиумининг а'золари ва министрлар пайдо бўлиши блан депутатлар уларни давомли қарсаклар блан кутиб оладилар.

СССРнинг 1947 йил давлат бюджети тўғрисидаги доклад юзасидан музокаралар давом этади.

Даставвал депутат **А. Г. Тахтаров** (Доғистон АССР) сўз олади.

— Бу сессия, — дейди у, — Сталинча янги бешйилликнинг иккинчи йилида социалистик Ватанимизнинг иқтисодий ва ҳарбий қудратини янада ривожлантириш йўлларини белгилайди. Депутат Зверев 1947 йил давлат бюджети лойиҳасини тақдим этди. Бу лойиҳа Совет Иттифоқи халқларини ва шу жумладан Доғистонимиз халқини ҳам, шубҳасиз, чексиз қувонтиради. Миллатлар Совети муҳокамасига тақдим этилган бюджет лойиҳаси янги бешйилликда амалга оширилиши лозим бўлган хўжалик ва маданий ишларга маблағ чиқаришни тўла та'мин этади.

Депутат Тахтаров бу йил Махачқалада гўшт комбинати ва унинг совуқхоналари ҳамда ёрдамчи корхоналарини қура бошлаш керак дейди. Депутат Тахтаров бюджетда Талги курортини кенгайтириш ва обод қилиш ҳамда Махачқалада янги театр қуриш учун қўшимча маблағ ажратишни ҳам сўрайди.

Депутат **Оллаберди Бердиев** (Туркманистон ССР) айтадики, давлат бюджети 1947 йилда Туркманистон халқ хўжалигига анча кўп маблағ чиқаришни кўзда тутади.

Саноатлаш ва қишлоқ хўжалигини коллективлаш сиёсати республика саноатини ва бутун халқ хўжалигини тез ривожлантиришни та'мин этди.

Республика саноати бешйилликнинг биринчи йили ишлабчиқариш планини бажарди. Ўтган йили республика пахта тайёрлаш планини ошириб бажарди. Ғалла тайёрлаш плани, шунингдек давлатга сут, гўшт, тухум ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари топшириш плани ҳам муддатидан илгари бажарилди.

Депутат Бердиев Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигининг ёмон ишлаётганини айтиб, Сессиянинг э'тиборини шунга жалб этади. Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги Туркманистонга тракторларни ва уларга керакли запас қисмларни етказиб бериш вазифасини қониқарсиз бажармоқда.

СССР Дар'ё флоти министри депутат **З. А. Шашков** ўз нутқида ўтган йили дар'ё транспортининг иши блан боғлиқ бўлган масалалар ҳақида анча гапирди.

Ўртоқ Шашков дар'ё транспортининг ишида эришилган муваффақиятларни та'кидлаш блан бирга айтадики, кўпроқ юк ташиш учун мавжуд имкониятлардан тўла фойдаланилмади.

Темир йўл ва дар'ё транспортларининг бир-бирларига боғлиқ бўлган юкларни кўпроқ ташиш, хусусан узоқ масофага олиб бориладиган транзит юкларни кўпроқ ташиш халқ хўжалиги учун катта аҳамиятга эгадир. Бу чора ҳар икки транспортнинг биргаликда эпчил ишлашларини, ўзаро пухта алоқа боғлаб ҳаракат қилишларини талаб этади.

Депутат Шашков 1947 йил бюджетида Омскда ва Барнаулда кемасозлик заводлари қура бошлаш учун қўшимча маблағ ажратишни сўрайди.

Депутат **З. Н. Чхубианишвили** (Грузия ССР) айтадики, большевиклар партияси ва Совет ҳукуматининг кун сайин қилаётган ғамхўрлиги соясида ҳарбир совет республикасининг хўжалиги ва маданиятини юксалтириш та'мин этилди. Грузия халқи бешйилликнинг биринчи йили планини бажариш учун курашиб, катта муваффақиятларга эришди. Республика меҳнаткашлари бу йил кўп иш қилишлари керак.

Депутат Чхубианишвили Тбилисида ва Кутаисида водопровод шохобчаларини кенгайтириш, шаҳарларни обод қилиш ва шу сингари ишлар учун 1947 йил бюджетида кўрсатилганидан ташқари қўшимча равишда 121.450 минг сўм ажратишни сўрайди.

Депутат **Ф. Г. Бровко** (Молдавия ССР) Молдавиянинг 1947 йил давлат бюджети ўтган йил бюджетидан анча ортиқ эканлигини та'кидлайди. Бу йил бюджет маблағларининг қарийб 83 проценти хўжалик ва маданий қурилишга сарф қилинади.

Республикада урушдан кейинги икки йил мобайнида саноатни, қишлоқ хўжалигини ва ижтимоий-маданий муассасаларни тиклаш соҳасида анча иш қилинди.

Иттифоқ ҳукумати Молдавияга катта ёрдам бермоқда. Сўнгги икки йил ичида Молдавия республикасидаги колхозларга ва меҳнаткаш деҳқонларга қарз тариқасида кўп миқдорда уруғлик, озиқ-овқат ва моллар учун ем-хашак берилди. СССР ҳукумати республиканинг вайрон бўлган қишлоқ хўжалигини тиклаш ва колхозлар ҳамда камбағал деҳқонларнинг чорва моллар ва асбоб-ускуналар сотиб олиши учун ёрдам тариқасида ҳархил нарсалар бериш блангина қолмай, кўп миқдорда қарз ҳам берди.

Ўртоқ Бровко сўзининг охирида Молдавияда бинокорлик материаллари саноатининг мустаҳкам базасини вужудга келтириш, тракторлар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарини кўпроқ келтириш масаласини ўртага қўяди.

Депутат **М. Самедов** (Озарбайжон) айтадики, Озарбайжон ССР меҳнаткашлари ўтган 1946 йилда урушдан кейинги биринчи бешйиллик вазифаларини бажаришда кўп иш қилдилар. Республика саноати ишлабчиқариш программасини бажарди. Нефтьчилар мамлакатга пландан ташқари неча юз минг тонна нефть бердилар. Колхозчилар ҳархил маҳсулот етказиб бериш планини муддатидан илгари бажардилар.

1946 йил Озарбайжон ССРда халқ кучи блан буюк иншоотлар қурила бошлаган йил бўлди. Озарбайжонда ҳозирги вақтда фойдаланилмаётган неча миллион гектар ерлар маҳсулдор экинзорга айлантирилади.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА)

Улуғ Октябрьнинг ўттиз йиллигини муносиб кутиб олайлик

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ 700 ТОННА ПЎЛАТ

Ўзбекистон Металлургия заводининг металлурглари пўлат қуйиш февраль ойи планини 19 февральда, прокат ишлаш ойлик планини 21 февральда тўла бажарди. Мартенчилар ой охиригача пландан ташқари 700 тонна пўлат, прокатчилар 300 тонна прокат берадилар. Февраль ойида белгиланган прокатни машинасозлик заводларига топширдик. Ҳозир март ойи ҳисобидан прокат ишланмоқда.

Ш. ХЎЖАЕВ.
Ўзбекистон металлургия заводининг директори.

ЯНГИ ҚУРИЛИШЛАРГА КЎПРОҚ БИНОКОРЛИК МАТЕРИАЛЛАРИ БЕРАМИЗ

Ғишт заводлари 1-нчи бошқармасига қарашли корхоналарнинг коллективлари Ленинград шаҳридаги саноат корхоналари коллективларининг Улуғ Октябрь социалистик революцияси 30 йиллиги шарафига социалистик мусобақани бошлаб юбориш ҳақидаги мурожаатини кенг муҳокама қилдилар.

Ўтказилган митингда 5-нчи заводнинг ёш мастери Собир Холмирзаев бундай деди:

— Сталинча янги бешйилликнинг қурилишлари биздан кўп миқдорда бинокорлик материаллари ишлаб чиқаришни талаб қилади. Шу сабабли биз ғишт ва черепица ишлаб чиқаришни икки баравар оширишимиз, йиллик планни эса Октябрь байрамигача бажаришимиз керак. Шу сабабли мен меҳнат унумини икки баравар ошириш мажбуриятини оламан.

5-нчи ғишт заводининг ишчилари ленинградлилар чақириғини муҳокама қилиб, 7 ноябрьгача 25 миллион дона хом ғишт, 45 миллион дона пишиқ ғишт, 2 миллион дона черепица бериш, меҳнат унумини 17 процент ошириш, таннархини 5 процент пасайтириш, ёқилғи ва электр қувватини 6 процент тежаш мажбуриятини олдилар.

М. ДОРОФЕЕВ.

ТЎҚИМАЧИЛАРНИНГ МАЖБУРИЯТЛАРИ

Сталин номли Тошкент тўқимачилик комбинатининг барча фабрика ва цехларида Ленинград корхоналари ишчиларининг мурожаатига бағишланган митинглар бўлиб ўтди. Комбинат ишчилари, инженер-техниклари ленинградлиларнинг ажойиб ватанпарварлик чақириғини якдиллик блан ма'қулладилар.

Митингларда сўзга чиққан ўртоқлар меҳнат унумини тобора ошириш, маҳсулотнинг сифатини яхшилаш масалаларига айниқса катта э'тибор қилдилар. 1-нчи тўқимачилик фабрикасида бўлиб ўтган митингда сўзга чиққан ўртоқ Курбатова, 2-нчи фабрикада мастер Насриддиновлар бешйиллик планини уч ярим йилда бажаришга ва'да бердилар.

Комбинат ишчилари 1947 йил планини Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ўттиз йиллиги шарафига муддатидан олдин бажаришни ўз олдиларига асосий вазифа қилиб қўйдилар.

Комбинат пландан ташқари 350 тонна калава, 1 миллион 700 минг метр газлама, 2 миллион дона ғалтак ип ишлабчиқариш мажбуриятини ўз устига олди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ МАЖЛИСЛАРИ

Миллатлар Советида

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Озарбайжон ССРнинг СССР Министрлар Совети томонидан белгиланган 1947 йил давлат бюджети лойиҳаси Озарбайжоннинг иқтисодий жиҳатдан янада ривожлантириш ва Озарбайжон маданиятини юксалтиришни тўла та'минлайди.

Депутат Самедов давлат бюджетини тасдиқлашни таклиф этиш блан бирга ишонч билдириб айтадики, совет халқи ўзининг доҳийси ва устози улуғ Сталин раҳбарлиги остида 1947 йил планини муваффақиятли бажаради.

Мажлисдаги кишилар депутат Самедовнинг охирги сўзларини олқишлаб ма'қуллайдилар.

Депутат **И. Омаров** (Қозоғистон) бундай деди: ленинча-сталинча миллий сиёсатнинг тўғри амалга оширилиши натижасида, улуғ рус халқининг ёрдами соясида қозоқ халқи жуда қисқа вақт ичида Қозоғистонни илғор республикага айлантира олди. Қозоқ халқи улуғ доҳиймиз ва устозимиз ўртоқ Сталинни баланд руҳ ва якдиллик блан Қозоғистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайлади.

Депутат Омаров урушдан кейинги даврда СССР халқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантириш бешйиллик планини бажаришда Қозоғистоннинг қўшган ҳиссаси тўғрисида гапиради.

Депутат Омаров 1947 йил бюджети Қозоғистон халқ хўжалиги учун катта имкониятлар беражагини айтиб, айрим Иттифоқ министрликлари республикага ёрдам беришлари керак деган масалани ўртага қўяди ва хўжалик ҳамда маданиятнинг зарур ихтиёжлари учун қўшимча маблағ чиқаришни сўрайди.

Депутат **Тўрабой Қўлатов** (Қирғизистон ССР) айтадики, Совет Иттифоқидаги барча халқлар сингари қирғиз халқи ҳам Сталинча янги бешйиллик планни буюк иш программаси деб қабул қилди ва бу планни бажариш учун баланд руҳ блан ишга киришди.

Республика янги бешйилликнинг биринчи йилида халқ хўжалигини ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришди.

Ўртоқ Қўлатов СССРнинг 1947 йил давлат бюджетини ма'қуллаб, Қирғизистон ССР бюджетига ба'зи ўзгаришлар киргизишни СССР Олий Совети Сессиясидан сўрайди. У, қишлоқ жойларида ва хусусан тоғлиқ районларда касалхоналарни кўпайтириш учун қўшимча равишда 1 миллион сўм ва республика пойтахти Фрунзе шаҳридаги опера ва балет театрини қуриб тамомлаш учун 2 миллион сўм ажратишни сўрайди.

Депутат **В. Ниғматжонов** (Бошқирдистон АССР) Миллатлар Совети муҳокамасига тақдим этилган давлат бюджетини ма'қуллаб, урушдан кейинги даврда Бошқирдистон АССРнинг эришган муваффақиятлари ҳақида гапиради.

Депутат Ниғмаджонов Ёқилғи корхоналари қурилиши министрлигини танқид қилади. Бу министрликка қарашли 6 та бинокорлик тресги 1946 йил мобайнида бирорта саноат корхонасини ҳам тамомлаб ишга тушириргани йўқ.

Ўртоқ Ниғмаджонов республиканинг табиий бойликларидан фойдаланиш учун келажакда катта имкониятлар борлигини айтиб, Уфа шаҳрида Фанлар академияси филиалини очиш масаласини ўртага қўяди. Фанлар академияси филиали республиканинг ишлабчиқариш кучларини ўрганишда раҳбарлик қилиши ва маҳаллий илмий кадрларни етиштиришга ёрдам бериши керак.

Ўртоқ Ниғмаджонов бундай деди:

— Бошқирд халқи ўз ўлкасининг яшнаб турган республикага айлантирилганлиги учун, озод, порлоқ ва бахтли ҳаёти учун большевиклар партиясидан, улуғ устозимиз ва дўстимиз Сталиндан миннатдор эканлигини яхши билади ва буни ҳеч қачон унитмайди. **(Қарсаклар).**

Депутат **И. В. Егиазаров** (Арманистон ССР) айтадики, Арманистон ССРнинг бюджети урушдан аввалги 1940 йил бюджетига нисбатан икки марта кўпайди. Бутун бюджетнинг ярмидан кўпроғи ижтимоий-маданий ишларга сарф қилиниши керак.

Ўртоқ Егиазаров бундай деди: Севан кўлининг сувидан фойдаланиш йўли блан гидроэлектростанциялар қуриш янги бешйилликда Арманистон халқ хўжалиги олдида турган энг муҳим вазифаларнинг биридир. Аммо, ба'зи сабабларга кўра электростанциялар қурилиши кечикмоқда. Станцияларни белгиланган муддатда қуриш учун чора кўриш зарур.

Ўртоқ Егиазаров сўзининг охирида бешйиллик планда Арманистон Фанлар академиясининг биносини қуриш ва унга керакли илмий асбоб-ускуналар сотиб олиш учун кўпроқ маблағ чиқаришни сўрайди.

СССР Алоқа министри, депутат **К. Я. Сергейчук** айтадики, Ватан уруши ғалаба блан тамом бўлгандан кейин алоқа органлари ҳамма ерда алоқа воситаларини тиклаш ва янгидан қуришга, энг янги техника асосида қайтадан ускуналашга киришдилар.

Депутат Сергейчук алоқа воситаларини тезроқ тиклаш зарурлигини айтиб, 1947 йилда Алоқа министрлигига кўпроқ маблағ ажратишни сўрайди.

Шу блан Миллатлар Советининг учинчи мажлиси ёпилади. Навбатдаги мажлис 24 февральда бўлади (ТАСС).

Иттифоқ Советида

22 февраль, кундуз соат 4 да Кремль саройининг Катта залида Иттифоқ Советининг мажлиси очилди.

Президиумда Иттифоқ Совети Раисининг ўринбосарлари **Т. Д. Лисенко** ва **Н. Д. Ундасинов** ўртоқлар, ҳукумат ложаларида эса **Л. П. Берия, Г. М. Маленков, Л. М. Каганович, Н. М. Шверник, Н. С. Патоличев, Г. М. Попов** ўртоқлар, СССР Олий Совети Президиумининг а'золари ва СССР министрлари пайдо бўлиши блан депутатлар уларни гулдурос, давомли қарсаклар блан кутиб олдилар.

СССР нинг 1947 йил давлат бюджети тўғрисидаги доклад юзасидан музокаралар давом этади.

Раислик қилувчи—депутат Т. Д. Лисенко депутат **Т. И. Қулиевга** (Озарбайжон ССР) сўз беради.

— Совет давлатининг бюджети,— деди ўртоқ Қулиев.— мамлакатимиздаги тенг ҳуқуқли халқларнинг моддий аҳволини янада яхшилаш ва маданий савиясини оширишни кўзда тутган ленинча-сталинча миллий сиёсатга тамомила мувофиқдир. Янги бешйилликнинг иккинчи йилида Озарбайжонда йирик қурилиш ишларининг чинакам большевикча сур'атлар блан кенгайтириб юборилиши буни исбот қилади. Республика халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларига марказлаштирилган йўл блан бериладиган маблағнинг умумий миқдори 1 миллиард сўмни ташкил этади.

Республика бюджетида ижтимоий-маданий ишларга бўладиган ҳаражатлар алоҳида ўрин тутади. Бу йил илмий-текшириш ишлари учунгина 75 миллион 800 минг сўм сарф қилиш мўлжалланади.

Озарбайжон меҳнаткашлари Ленинград меҳнаткашларининг Улуғ Октябрь социалистик революцияси 30 йиллиги шарафига социалистик мусобақа бошлаш ҳақидаги чақириғига қўшилдилар. Боку нефтьчилари ленинградлиларнинг чақириғига жавобан вахтада туриб астойдил ишламоқдалар ва ўз имкониятларини ҳисобга олиб, мамлакатга пландан ташқари кўп миқдорда нефть маҳсулотлари беришга қарор қилдилар.

СССР Автомобиль саноати министри депутат **С. А. Акопов** айтадики, 1947 йилда автомобиль саноати олдига жуда жиддий вазифалар қўйилди. Ишлаб чиқариладиган автомобильлар сони 1946 йилдагига нисбатан 60 процент кўпайиши керак. 1947 йилда йирик қурилиш ишларига 930 миллион сўм чиқарилади. Бу йил Москвада кичик автомобильлар ишлаб чиқарадиган заводнинг биринчи навбати, Днепропетровск, Ульяновск, Ярославль ва Кутаиси автомобиль заводларининг биринчи навбати ишга туширилиши лозим. Шу блан бирга Москва ва Горький автомобиль заводларини кенгайтириш соҳасида катта ишлар қилинади.

Горький автомобиль заводида 2,5 тонналик янги «ГАЗ-51» автомобиль ва «М-20-Победа» деган янги енгил автомобиль чиқарилмоқда. Москвадаги автомобиль заводида «ЗИС-110» типидаги шинам, енгил автомобильлар чиқара бошлади. Бу йил январь ойида Москвада кичик автомобильлар чиқарадиган завод «Москвич» номли кичик машиналарнинг дастлабки нусхаларини чиқара бошлади. Мотоцикл заводлари ҳозирги замон конструкциясига мувофиқ ишланган «Москва» ва «Киевлянин» номли икки хил янги мотоцикллар ишлаб чиқармоқдалар.

Ўртоқ Акопов Оғир саноат корхоналари қурилиши министрлигининг ишларини танқид қилди. Бу министрлик автомобиль заводлари қуриш планларини бажармаётир.

Ўртоқ Акопов сўзининг охирида бундай дейди:

— Автомобиль саноатининг ходимлари ўз олдиларига қўйилган вазифаларнинг жуда муҳимлигини яхши тушунадилар ва 1947 йил планининг тўла бажарилишини та'минлаш учун бутун куч ва билимларини сарф қиладилар.

Депутат **Н. Г. Каротамм** (Эстония ССР) айтадики, СССР Министрлар Совети томонидан тақдим этилган бюджет лойиҳаси янги бешйиллик план вазифаларига тамомила муносибдир. СССР нинг 1947 йил бюджети мамлакат халқ хўжалигини тез сур'атлар блан тиклаш ва ривожлантиришни, маданиятни юксалтиришни, меҳнаткашларнинг моддий аҳволини яхшилашни та'мин этади.

Ўртоқ Каротамм яна айтадики, Эстония ССР ҳам урушдан кейинги бешйиллик планни бажаришга ўз ҳиссасини қўшди. Эстония саноат маҳсулоти ишлабчиқариш программасини муваффақиятли бажарди.

Ўртоқ Каротамм бундай деди: эстон халқи халқ хўжалигини тиклашда бошқа қардош совет халқларининг, биринчи галда рус халқининг берган катта ёрдами соясидагина катта муваффақиятларга эришди.

СССР Жанубий ва Ғарбий районлар нефть саноати министри депутат **Н. К. Байбаков** айтадики, нефть саноати янги бешйилликнинг биринчи йилида ёнилғи чиқариш планини муддатидан илгари бажарди ва мамлакатга пландан ташқари кўп нефть берди. Боку нефтьчилари ўтган йили кўпроқ нефть чиқариш ва планни муддатидан илгари бажаришда жуда катта роль ўйнадилар.

1946 йилда нефтьчилар кўп нефть чиқаришга муваффақ бўлдилар. Пармалаш ишлари ҳажми ҳам анча кенгайди. Янги бешйилликнинг биринчи йилида нефть қудуқларини янгича қазиш усули кенг қўлланилди. Бу усул совет техникасининг катта муваффақиятидир. Бу усул ёрдами блан денгиз остидаги ер қатламларидан нефть чиқаришга имконият туғилди.

Ўртоқ Байбаков сўзининг охирида нефть саноатини керакли асбоб-ускуналар блан та'минлаш юзасидан ўз устларига олган мажбуриятларни бажармаётган ба'зи министрликлар олдига бирқанча талаб қўяди.

Депутат **Д. Керимбоев** (Қозоғистон ССР) қуйидагиларни айтади: Қозоғистон меҳнаткашлари 1946 йилда яхши меҳнат қилиб, катта муваффақиятларга эришдилар. Қоратовда янги саноат райони вужудга келди. Энг катта кон-химия комбинатининг биринчи навбати қурилиб бўлди. Бу комбинат минерал ўғитлар чиқара бошлади. Оқчатовдаги вольфрам фабрикасининг биринчи навбати ва Қорабулоқ қанд заводи ишга туширилди.

Колхозчи деҳқонлар анча катта муваффақиятларга эришдилар. Улар давлатга 1945 йилдагига нисбатан 25 миллион пуд ортиқ ғалла топширдилар.

Қозоғистон ССР нинг давлат бюджети республика саноати, қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришни, республика меҳнаткашларининг маданий савиясини оширишни ва моддий аҳволини янада яхшилашни та'мин этади.

Ўртоқ Керимбоев 1947 йилда Қозоғистон олдида турган вазифалар ҳақида гапириб, Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги Оқмулла шаҳридаги қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи каби энг муҳим иншоотлар қурилишини кечиктирмоқда, дейди.

Депутат Керимбоев техника экинларини кўпайтириш ва сув хўжалигини яхши йўлга қўйишда республикага ёрдам беришни сўрайди.

СССР Электростанциялар министри депутат **Д. Г. Жимерин** бундай дейди: халқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантириш бешйиллик плани электростанцияларни тиклаш ва янгиларини қуришда шундай сур'атларни белгилайдики, бунинг натижасида электростанцияларнинг қувватини ошириш халқ хўжалигининг бошқа тармоқларини тиклаш ва ривожлантириш даражасидан ўзиб кетиши керак. 1947 йилда электростанцияларнинг қувватини янада ошириш энергетикларнинг энг муҳим вазифасидир.

1947 йилда чиқариладиган электр қуввати 1946 йилда чиқарилган электр қувватга нисбатан 15,3 процент кўпаяди ва 1940 йилдагига нисбатан 12,2 процент ортади. 1947 йилда министрликка қарашли гидроэлектростанциялар янгидан 448 минг киловатт электр қуввати берадилар. Гидростанциялар берадиган электр қувватининг салмоғи 1940 йилдаги 13 процентдан бу йил қарийб 16 процентгача кўпаяди.

Ўртоқ Жимерин сўзининг охирида Электростанциялар министрлигига қарашли корхоналар қурилишини турли машиналар—экскаватор, кран, насос ва шу сингарилар блан кўпроқ та'минлаш масаласини ўртага қўяди.

Депутат **И. Р. Раззоқов** (Қирғизистон ССР) айтадики, СССР Олий Советининг муҳокамаси ва тасдиқига топширилган 1947 йил бюджети янги бешйиллик иккинчи йилининг вазифаларига тамомила мувофиқдир.

Қирғизистоннинг ҳозирги бюджети урушдан аввалги 1940 йил бюджетига нисбатан икки марта кўп ва ўтган йилнинг бюджетига нисбатан 21 процент ортиқдир. 1947 йил бюджети саноат, маданият ва фанни янада юксалтириш, меҳнаткашларнинг моддий-маиший аҳволини янада яхшилашга анча кўп маблағ ажратишни кўзда тутади.

Депутат **М. Шагадаев** (Тожикистон ССР) айтадики, Тожикистон меҳнаткашлари сталинча янги бешйиллик биринчи йили топшириқларини шараф блан бажардилар. Республика саноати 1946 йилда маҳсулот чиқариш планини 105 процент бажарди. Кўп исте'мол қилинадиган моллар кўпроқ ишлаб чиқарила бошлади. Тожикистоннинг қишлоқ хўжалиги ҳам анча катта муваффақиятларга эришди. Республикадаги совхоз ва колхозларнинг давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари топшириш планини тўла бажарганликлари буни исбот қилади.

Янги бешйилликнинг иккинчи йили Тожикистон халқ хўжалигини ва маданиятини ривожлантириш учун янада кенг имконият беради. Бюджет лойиҳасида Тожикистон ССР учун белгиланган маблағ бу йил олдимизда турган хўжалик-сиёсий вазифаларни бажаришни тўла та'минлайди.

Ўртоқ Шагадаев Тожикистонда биринчи навбат қурилишлар учун ҳархил бинокорлик материалларининг кўпроқ берилишини сўрайди. Шу блан, Иттифоқ Советининг мажлиси тамом бўлади. Навбатдаги мажлис 24 февраль эрта блан соат 11 да очилади. (ТАСС).

Миллатлар Советида

СССРнинг 1947 йил давлат бюджети тўғрисидаги доклад юзасидан музокаралар

Депутат А. АБДУРАҲМОНОВ сўзи

(Ўзбекистон ССР, Фарғона сайлов округи)

Депутат ўртоқлар! СССР Министрлар Совети томонидан Олий Совет муҳокамаси ва тасдиқига топширилган 1947 йил давлат бюджети ССР Иттифоқи халқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантириш бешйиллик плани тўғрисидаги Қонунга тамомила мувофиқ бўлиб, Сталинча бешйилликнинг иккинчи йилида амалга ошириш учун белгиланган чораларга маблағ чиқаришни та'мин этади.

Давлат бюджети Совет давлатининг тобора ўсаётган қудратли кучини, партия, ҳукуматнинг ва шахсан ўртоқ Сталиннинг Ватанимизни яшнатиш, унинг қудратини мустаҳкамлаш, кўп миллатли совет халқининг моддий аҳволини тобора яхшилаш ва маданий савиясини янада ошириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётганликларини кўрсатади.

1947 йил бюджети совет молиясининг мустаҳкамлигини, совет тузумида ғоят катта имкониятлар борлигини, социалистик давлатнинг яшашга қобиллигини ва тош-метиндек мустаҳкамлигини очиқ исбот қилади.

Сталинча янги бешйилликнинг биринчи йили планини бажариш якунлари партиямиз ва Совет ҳукуматимиз сиёсатининг доно сиёсат эканлигини исбот қилади, совет кишилари фидокорона меҳнат қилиб, белгиланган программани бажариш йўлидаги қийинчиликларни большевиклар партиясининг раҳбарлиги остида, улуғ Сталин етакчилигида бартараф қиладилар, деб айтишга тўла ишонч беради.

Иттифоқчи республикаларнинг Олий Советларига бўлган сайловлар совет халқининг ма'навий-сиёсий бирлигини, унинг большевиклар партиясига, Совет ҳукуматига чексиз ишонганлигини, халқнинг Ленин-Сталин улуғ ишига астойдил садоқатини яна бир марта намойиш қилиб кўрсатди.

Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов куни республикада умумхалқ байрамига айланди. 16 февральда Ўзбекистонда 3.267.978 сайловчидан республика Олий Советига сайловда 3.267.501 киши, ёки 99.99 проценти қатнашди. 3.262.798 сайловчи ёки 99.86 проценти коммунистлар блан партиясизлар сталинча блокининг номзодлари учун овоз берди.

Ўртоқ Сталин Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига овозга қўйилган Тошкент шаҳар Сталин сайлов округидаги сайловчиларнинг ҳаммаси овоз беришда қатнашди ва уларнинг ҳаммаси улуғ Сталин учун овоз берди **(Қарсаклар).** Депутат ўртоқлар! Сталинча бешйилликнинг биринчи йили 1946 йилда Ўзбекистон ССРда халқ хўжалигини тиклаш ва янада ривожлантириш соҳасида жуда катта ўзгариш ясалди. Саноатни тинч даврда маҳсулот ишлаб чиқариш учун қайтадан қуриш асосан тамом бўлди. Саноатнинг энг муҳим тармоқлари 1945 йилдагига нисбатан анча кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқардилар. Электр қуввати чиқариш 10 процент кўпайди; чиқарилган нефть миқдори бир ярим марта ортди; тошкўмир 80 процент кўпроқ чиқарилди; тайёрланган пахта толаси қарийб 80 процент ва пилла 60 процент ортди, шойи миқдори икки марта кўпайди, тайёрланган ўсимлик ёғи икки марта ортди ва ҳоказо.

Аммо, 1946 йилда саноатнинг ба'зи тармоқлари қониқарсиз ишладилар. Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигига қарашли корхоналар, шунингдек ҳунармандчилик кооперацияси ва инвалидлар кооперацияси корхоналари ишлабчиқариш планини бажармадилар.

1946 йилда Ўзбекистонда тўртта янги катта электростанция, Ўзбекистон металлургия заводида прокат стани ва мартон печи, Фарғонадаги гидролиз заводи, Қўқондаги суперфосфат заводи ишга туширилди. Машинасозлик заводлари ғўза парвариши учун зарур бўлган мураккаб қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқара бошладилар ва республикадаги тўқимачилик корхоналари ҳамда бошқа корхоналар учун керакли машина-асбоблар ишлаб чиқаришга киришдилар. Пахта тозалаш ва ёғ заводларининг қувватини тиклаш йўлида катта ишлар қилинди.

Депутат ўртоқлар! Ўзбекистон пахтакорлари пахтачиликни ривожлантиришдан иборат Сталинча программани амалга ошириб, 1946 йилда пахта тайёрлаш давлат планини 104,1 процент бажардилар, давлатга 1 миллион 116 минг тонна, я'ни 1945 йилдагига нисбатан 328 минг тонна ёки 42 процент ортиқ пахта топширдилар. Иттифоқ ҳукуматининг Ўзбекистон пахтакорларига катта ёрдам берганлиги орқасида бу муваффақиятларга эришилди.

1946 йилда Ўзбекистонда қоракўл терилари тайёрлаш плани 100,2 процент, пилла тайёрлаш плани 99,6 процент, ғалла тайёрлаш давлат плани 103,5 процент бажарилди.

1946 йилда ижтимоий-маданий ишларга муттасил маблағ чиқариб турилганлиги натижасида мактаблар, техникумлар, олий ўқув юртлари, илмий-текшириш институтлари, соғлиқни сақлаш муассасалари, театрлар, кинолар ва бошқа маданий-оқартиш муассасалари янада кенгайтирилди ва уларнинг узлуксиз ишлаши та'минланади.

Ўзбекистоннинг экономикаси ва маданиятини ривожлантириш соҳасида эришилган шу ютуқларнинг ҳаммаси совет давлат ва ижтимоий тузумининг ва ленинча-сталинча миллий сиёсатнинг буюк кучини ва яшашга қобиллигини исбот қилади.

Ўзбекистон ССРнинг 1947 йил бюджети Совет давлатининг миллий республикаларда халқ хўжалиги ва маданиятни ривожлантиришга кўп ғамхўрлик ва э'тибор қилаётганлигини очиқ-равшан кўрсатиб беради. Ўзбекистон ССРнинг 1947 йил бюджети 3 миллиард 148 миллион сўм миқдорида белгиланди, 1946 йилда бу бюджет 2 миллиард 667 миллион сўм миқдорида эди. 1 миллиард 930 миллион сўм, ёки бюджетнинг 60 процентдан кўпроғи ижтимоий-маданий ишларга сарф қилинади. Бу миқдор ўтган йили сарф қилинганидан 500 миллион сўм ортиқдир. Бу йил маориф ишларининг ўзигагина 1 миллиард 268 миллион сўм сарф қилинади.

925 миллион сўм миқдоридаги катта маблағ республика халқ хўжалигига сарф қилинади. Бундан 336 миллион сўм саноатни янада ривожлантиришга, 371 миллион сўм қишлоқ хўжалигига, 96 миллион сўм коммунал хўжалик ихтиёжларига сарф қилинади ва ҳоказо.

Бу йил республика хўжалиги ва маҳаллий хўжаликка чиқариладиган маблағ 254 миллион сўмгача ортади, 1946 йилда бу ишларга 150 миллион сўм сарф қилинган эди. Бундан ташқари, Иттифоқ министрликлари йўли блан Иттифоқ бюджетидан бериладиган маблағ қарийб 500 миллион сўмни ташкил этади. Бундан 116 миллион сўм электростанциялар министрлиги йўли блан, 66 миллион сўм СССР Шарқий районлар тошкўмир саноати министрлиги йўли блан, 63,5 миллион сўм Химия саноати министрлиги йўли блан, 112,5 миллион сўм Нефть саноати министрлиги йўли блан чиқарилади ва ҳоказо.

Буларнинг ҳаммаси республика халқ хўжалигини янада тез сур'атлар блан ривожлантириш, бешйиллик планни муваффақиятли бажариш учун имкон беради.

1947 йилда республика олдида қишлоқ хўжалиги соҳасида катта ва жиддий вазифалар турибди. Ўзбекистон бу йил пахта майдонларини ва пахта ҳосилини урушдан аввалги даражага етказиши лозим. Сувли ерлар миқдорини аввалги даражага етказиш ва янги ерларга сув чиқариш соҳасида катта иш қилиш керак. Ўзбекистон пахтакорларининг яқинда тамом бўлган тўртинчи қурултойи бу вазифани бажариш йўлларини кўрсатиб берди.

Ҳозирги вақтда республикада экиш ишларини ўз вақтида ва сифатли қилиб ўтказиш учун жойларда мавжуд бўлган барча моддий-техника имкониятларини сафарбар қилиш ва улардан фойдаланиш чоралари кўрилмоқда. Аммо, пахтачиликни янада ривожлантириш вазифасини муваффақиятли бажармоқ учун бирқатор Иттифоқ министрликлари ва биринчи галда Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги катта ёрдам беришлари керак. Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги Ўзбекистонни чопиқ тракторлари блан ва пахта етиштириш учун керакли қишлоқ хўжалик машиналари блан та'минлаши керак. Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги ССР Иттифоқи Министрлар Советининг пахтачиликка керакли машиналар ишлаб чиқариш тўғрисидаги қарорини ҳозирча ёмон бажармоқда.

Депутат ўртоқлар! Хоразм области ва Қорақалпоғистон АССР темир йўлдан 500—800 километр нарида туради. Бу областьларга ғалла, ёнилғи, минерал ўғитлар ва бошқа юкларни ташиш учун керакли бирдан-бир транспорт — сув транспортидир. Дар'ё флоти министрлигига қарашли Ўрта Осиё пароходчилигининг қониқарсиз ишлаётганлиги орқасида бу областьларга зарур миқдордаги ёнилғи, минерал ўғитлар ва қишлоқ хўжалик машиналари шу вақтгача етказиб берилган эмас. Шу блан бирга Хоразмда ва Қорақалпоғистонда кўп пахта уйилиб қолди. Бу пахтани мазкур областьлардан ташиб олиш керак. СССР Иттифоқи Министрлар Советининг томонидан кўрилган амалий чоралар натижасида кейинги вақтларда ёнилғи автотранспортда келтирила бошлади, аммо бу ишда катта қийинчиликлар бор. Менинг фикримча, дар'ё флоти министрлиги ва унинг министри ўртоқ Шашков Ўрта Осиё пароходчилигининг ишларига жиддий э'тибор қилиб, юк ташиш юзасидан белгиланган давлат планини бажаришда амалий ёрдам беришлари керак.

Пахта экинларини минерал ўғитлар блан та'минлашда Химия саноати министрлигининг ҳам катта ёрдам беришини кутамиз.

Депутат ўртоқлар! 1947 йил бюджетида ирригацияни янада кенгайтиришга кўп маблағ чиқариш кўзда тутилади. Аммо, янги ерларга сув чиқариш блан боғлиқ бўлган ва ССР Иттифоқи Министрлар Советининг 1946 йил 2 февральдаги қарорида кўрсатилган бирқанча ирригация иншоотлари 1947 йил халқ хўжалиги плана ва бюджетига киргизилмаган.

Тошкент областида мўл ҳосил берадиган районларда 20 минг гектаргача ерни суғорадиган Жун каналини қайтадан қуриш учун 5.5 миллион сўм, Охунбобоев номли каналнинг бош участкасини қайтадан қуриш учун 13.5 миллион сўм, Қорақалпоғистон АССРдаги пахта-Арна каналини қайтадан қуриш учун 8 миллион сўмни бюджетга киргизишни Олий Совет Сессиясидан сўрайман.

Ўзбекистоннинг жанубий районларида сув танқислигига барҳам бериш учун серсувли Амудар'ёдан фойдаланиш ягона манба'дир. 1947 йил халқ хўжалиги плани ва бюджетида ана шу иншоотда қидириш ва лойиҳа ишларини бошлаш учун маблағ чиқариш зарур деб ҳисоблайман.

ССР Иттифоқи Министрлар Советининг 1946 йил 9 ноябрь тарихли қарорида Ўзбекистон Маҳаллий саноат министрлиги системасида 1947 йилда иккита механика заводи, чунончи: республикадаги маҳаллий саноат ва ҳунармандчилик кооперацияси корхоналарига керакли асбоб ва ускуналар ишлаб чиқарувчи заводи ва электр қуввати ва технология асбобларини ремонт қиладиган ремонт-механика заводи ташкил этиш кўзда тутилади. Бу заводларни қуриш учун керакли станок-асбоблар берилган. Бу қарорда 1947 йилда Қўқон шаҳрида пахта-йигириш фабрикасини қуриш кўзда тутилади. Бу чораларни амалга ошириш учун Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги бўйича чиқариладиган маблағни бюджетда кўрсатилган 7 миллион сўм ўрнига 15 миллион сўмгача оширишни Олий Советдан сўрайман.

ССР Иттифоқи Олий Советининг бешйиллик план тўғрисидаги Қонунда республика аҳамиятига эга бўлган ва 350 минг тонна кўмир берадиган конларни ишга тушириш кераклигини кўрсатган эди. Аммо 1947 йилда шу ишга сарф қилиш учун мўлжалланган 5.5 миллион сўм бу топшириқнинг бажарилишини та'мин этмайди. 1947 йилда Ўзбекистон ССР Маҳаллий ёқилғи бошқармасига бериладиган маблағни 12.5 миллион сўмгача оширишни Олий Советдан сўрайман.

1947 йил бюджетида Шовот-ГЭСи қурилишини давом эттириш кўрсатилмаган. Шовот ГЭСи 1944 йилда қурила бошлаб, унга 10 миллион сўмча сарф қилинди. Шовот ГЭСи қурилишини тезроқ тамомлаш, шунингдек Бухоро ва Самарқанддаги дизел электростанцияларининг ишлаши учун тузик шароит вужудга келтириш мақсадида 1947 йилда Ўзбекистон ССРдаги коммунал электростанцияларнинг ишлари учун белгиланган маблағ миқдорини 5,5 миллион сўмдан 11.5 миллион сўмгача оширишни Олий Советдан сўрайман.

1947 йил бюджетида республика аҳамиятига эга бўлган йўл ва кўприклар қуриш учун атиги 3 миллион сўм сарф қилиш кўзда тутилади. Республика халқ хўжалигида автомашиналарнинг анча кўпайишини ва йўлларни обод қилиш соҳасида катта иш қилиш зарурлигини, шунингдек бу йил Тошкентни республиканинг асосий пахтакор областьлари блан — Фарғона водиси блан боғлайдиган йўлларни қура бошлаш зарурлигини э'тиборга олиб, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Бош йўл идорасига бериладиган маблағни 10 миллион сўмгача оширишни Олий Советдан сўрайман.

Тошкент шаҳри блан энг узоқдаги Сурхондарё ва Наманган областьлари ўртасида телефон-телеграф алоқаси яхши йўлга қўйилган эмас. Биз мўлжаллаган ишлар республиканинг барча область марказлари блан кеча-кундуз телефон орқали алоқа қилиб туришга имкон беради. Бу ишларга 1,5 миллион сўм сарф қилиниши керак. 1947 йилда шу ишларни бажариш учун Ўзбекистон ССР бюджети бўйича 1.5 миллион сўм миқдорида маблағ ажратишни Олий Советдан сўрайман.

Хоразм области ва Қорақалпоғистон АССРнинг экономикаси ҳамда маданиятини тез ривожлантириш учун бу районларни асосий темир йўл блан боғлайдиган темир йўл қуриш жуда зарур. Йўл қурилиши лойиҳасини тузиш учун бу йил тегишли миқдорда маблағ ажратиш зарур деб ҳисоблайман.

Жойларда Иттифоқ ташкилотларига қарашли та'минот-мол сотиш идораларини қисқартиш масаласини қараб чиқиш зарур. Бу чора мазкур ташкилотларга кетадиган маблағларни тежаши блан бирга республика ташкилотларининг хўжалик аппаратини мустаҳкамлайди. Тошкентнинг ўзидагина ана шундай 49 ташкилотни бемалол тугатиш мумкин, бу ташкилотларда 1.100 киши ишламоқда. Масалан, Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги системасида Озиқ-овқат та'миноти бўлими бўлгани ҳолда Тошкентда СССР Озиқ-овқат саноати министрлиги Главснабининг конторасн бор. Бу контора аслида айни бир хил вазифаларни бажармоқда. Тошкентда Ўзбекистон ССР Гўшт-сут саноати министрлиги Мясомолснаб конторасн блан бир қаторда СССР Гўшт-сут саноати министрлиги Главснабининг Ўрта Осиё конторасн ҳам бор.

Депутат ўртоқлар! СССР Министрлар Совети томонидан тақдим этилган 1947 йил давлат бюджети лойиҳасини Бюджет комиссияси томонидан киргизилган тузатишлар блан тасдиқлашни таклиф этаман. Бу лойиҳа Сталинча бешйиллик иккинчи йили вазифаларига тамомила мувофиқдир.

1947 йил бюджетини бажариш учун аппаратимизнинг ҳамма қисмлари зўр ғайрат блан ишлаши, барча имкониятларимизни сафарбар қилиш, Сталинча янги бешйилликнинг иккинчи йили планини Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 30 йиллиги шарафига муддатдан илгари бажариш учун социалистик мусобақани кенг қизитиб юбориш керак.

Партиямиз ва Совет ҳукуматимизнинг раҳбарлиги остида, ўртоқ Сталин етакчилигида олдимизда турган вазифаларни муваффақиятли бажарамиз. Бунга шак-шубҳа йўқ.

Севикли доҳиймиз ва устозимиз улуғ Сталинга шон-шарафлар бўлсин! **(Қарсаклар).**

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ МАЖЛИСЛАРИ

Иттифоқ Советида

СССРнинг 1947 йил давлат бюджети тўғрисидаги доклад юзасидан музокаралар

Депутат Д. Г. ЖИМЕРИН сўзи

(Ўзбекистон ССР, Наманган шаҳар сайлов округи)

Депутат ўртоқлар! СССРнинг муҳокамангиз ва тасдиқингизга тақдим этилган 1947 йил давлат бюджети Сталинча янги бешйилликнинг иккинчи йилида социалистик хўжаликнинг ғоят ўсажагини кўрсатади.

Мамлакатимизнинг бюджети саноатнинг зарар кўрмай пухта ишлашига асосланиши лозим. Электростанциялар министрлигига қарашли корхоналар даромадли корхоналардир. 1946 йилда Иттифоқ бюджетига 228 миллион 900 минг сўм топширдик. Бу, дастлабки мўлжалдан анча ортиқдир. 1947 йилда 408 миллион сўм фойда олиш кўзда тутилади. Бундан бюджетга 144,2 миллион сўм ажратилиши керак. Шу сабабдан, электростанцияларнинг ходимлари фойда қилиб ишлаш масаласига айниқса жиддий э'тибор беришлари керак.

1946 йилда электростанциялар фойдадан бюджетга маблағ ажратиш планини ошириб бажарганларига қарамай, қониқарсиз ишладилар. Электр қуввати чиқариш плани 99 процент бажарилди, корхоналар бир йил ичида 73 минг тонна ёқилғини ортиқча сарф қилдилар. Электростанцияларда ҳали ҳам авариялар кўп. Бу ҳол корхоналарни электр қуввати блан та'минлашга кўпинча ҳалақит беради ва корхоналарнинг мунтазам ишлашига путур етказади.

Электростанциялар министрлиги йилига 2 миллиард сўмга тушадиган гидравлик ва тепловой электростанциялар қуради, электр симлари ва алоқа симлари ўтказади. Ўтган йили берилган маблағдан яхши фойдаланилган бўлса ҳам, янги электр иншоотларини ишга тушириш плани бажарилмади. Масалан, Днепр гидростанциясидаги биринчи турбина, Фрунзе ТЭЦдаги 25 минг киловатт қувватга эга бўлган турбина, Сталиногорск ГРЭС да юқори босимли катта қозон ҳали ишга туширилган эмас. Мамлакатнинг турли районларида жам'и 197 минг киловатт қувватга эга бўлган электростанциялар ишга туширилгани йўқ.

Янги электр қуввати иншоотларнинг кечикиб ишга туширилиши Днепр бўйидаги корхоналарни, Москва, Киев ва қисман Донбассдаги корхоналарни электр қуввати блан та'минлашга ҳалақит беради.

Олий Советнинг 1946 йил октябрь ойида бўлиб ўтган сессиясида қилинган докладларда ва музокараларда Электростанциялар министрлигининг иши тўғри танқид қилинди. Ўша пайтдан буён электростанцияларнинг хўжалик ишларини яхшилаш соҳасида бирмунча иш қилдик. Масалан, шу вақт ичида нормадан ортиқ материаллардан 14 миллион сўмлик қисқартдик ва ортиқча материал ҳамда ускуналарни тобора қисқартмоқдамиз.

СССР Олий Советининг ўтган сессиясида бирқанча районларда янги электростанцияларнинг ишга туширилиши жуда кечикаётганлиги ҳам та'кидланган эди. 1946 йилда кўрилган чоралар натижасида 1945 йилдагига нисбатан қарийб икки марта ортиқ электростанциялар ишга туширилди. 1946 йил плани бажарилмаган бўлса ҳам бу миқдор аввалги йилларга нисбатан ортиқдир.

Электр қувватини ошира бориш, ишлаб турган турбиналар ва қозонларни ўз вақтида капитал ремонтдан чиқариш, қиш учун ёқилғи запасларини тўплаб қўйиш йўли блан мамлакатнинг Москва каби энг муҳим районини электр қуввати блан муттасил та'минлаб туриш имконияти вужудга келтирилди. Москвадаги электростанциялар 1946 йил декабрь ойида урушдан аввалги йиллардагидан ҳам кўпроқ қувват бердилар. Москва электростанцияларининг бир кечаю-кундузда бераётган қуввати урушдан аввалги даражага етиб қолди.

Ленинграддаги электростанциялар ҳам бир кечаю-кундузда чиқариладиган электр қуввати миқдорини оширдилар ва урушдан аввалги даражанинг 64 процентига етказдилар. Донбассдаги электростанциялар урушдан аввал энг кўп миқдорда олинган электр қувватининг 52 проценти миқдорида қувват бермоқдалар.

Олий Советнинг биринчи сессиясида халқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантириш бешйиллик плани тўғрисида қабул қилинган қонунда электрлаш соҳасида шундай вазифа қўйилди: «Электростанцияларни тиклаш ва қуриш тезлатилсин, токи электростанцияларнинг қуввати бошқа соҳаларни тиклаш ва ривожлантириш даражасидан ўзиб кетсин».

Шу сабабдан, электр қувватини тобора ошириш — 1947 йилда энергетиклар олдида турган энг муҳим вазифадир.

Министрликка қарашли электростанцияларнинг белгиланган қуввати Днепро ГЭС гидрогенератори ишга туширилгандан кейин, шу йил февраль ойининг охирларида уруш арафасидаги даражага етади. Министрликка қарашли электростанцияларнинг қуввати йил охирида урушдан аввалги даражадан 16,8 процент ортади. Бу чора 1947 йилда мамлакатдаги районларнинг кўпчилигида бирмунча резерв электр қуввати вужудга келтиришга имкон беради.

Электростанцияларнинг бир йил мобайнида неча соат ишлаганликлари қанча резерв борлигини кўрсатади. Масалан, 1940 йилда электростанцияларнинг қувватидан 5500 соат мобайнида фойдаланилди, 1947 йилда эса булардан 5270 соат мобайнида фойдаланилади.

1947 йилда олинадиган электр қуввати 1946 йилдагига нисбатан 15,3 процент кўпаяди ва урушдан аввалги 1940 йилда олинган электр қувватидан 12,2 процент ортади.

Министрлик ўз ишида гидростанциялар қуришга алоҳида э'тибор қилмоқда. Мамлакатимиздаги дар'ёлар жуда кўп сув қуввати бера олади. Ўтказилган текширишлар натижасида жам'и 100 миллион киловаттдан ортиқ қувват берадиган гидростанциялар қуриш мумкин эканлиги аниқланди. Бу миқдор Америка Қўшма Штатларида ишлаб турган ҳамма электростанцияларнинг қувватидан 1,5 марта ва Буюк Британиядаги электростанциялар қувватидан 9 марта ортиқдир.

Ма'лумки, гидроэлектростанциялар жуда арзон қувват берадилар ва ёқилғини тежайдилар. Масалан, Днепр ГЭСнинг ўзгина бир йилда 2,5 миллион тоннагача кўмирни тежашга имкон беради.

1947 йилда министрлик гидроэлектростанцияларининг қуввати 448 минг киловатт ортади. Гидростанцияларда олинадиган қувватнинг салмоғи умуман 1940 йилдаги 13.1 процентдан бу йил 15.9 процентгача кўпаяди.

1947 йилда Днепр ГЭСининг 216 минг киловатт қувват берадиган дастлабки учта гидротурбинаси ишга тушади; йилнинг ўртасида Фарҳод ГЭСининг биринчи навбати ва Грузиядаги Храм ГЭСи ишга туширилади. 1947 йилда Ленинграддаги иккита гидростанция тўла қувват блан ишлай бошлайди. Мамлакатимизда яна бирқанча йирик гидростанция қурилмоқда: Озарбайжонда Мингечаур, Кольск ярим оролида Нива, Арманистонда Гюмуш ва Озер, Шимолий Қозоғистонда Иртиш гидростанциялари ва бошқа гидростанциялар қурилмоқда.

Гидростанциялар қуриш натижасида энергетика масаласи ҳал қилиниши блан бир қаторда халқ хўжалиги учун муҳим бўлган яна икки вазифа бажарилади, я'ни ерлар суғорилади ва кемалар қатнови яхши йўлга қўйилади. Фарҳод ГЭСининг қўшимча равишда Мирзачўлдаги 100 минг гектар ерни суғоришга имкон беражагини айтиб ўтиш кифоя. Мингечаур гидростанцияси тўла ишга тушганида Куруаракс водийсини сув босиб кетишдан қутқазиб, уни маҳсулдор водийга айлантиради. Бу водийда 900 минг гектаргача ерни суғоришни та'минлайди.

Электростанциялар министрлиги буни э'тиборга олиб, бундан кейин ҳам гидроэлектростанциялар қурилишини суғориш ва кемалар қатнови соҳасидаги чоралар блан маҳкам боғлаб олиб боради.

Аммо, шу нарсани қат'ий айтиш керакки, биз гидроэлектростанцияларни кам қурмоқдамиз ва уларни жуда секин қурмоқдамиз.

Бунга даставвал сабаб шуки, иш ҳажми катта бўлишига қарамай, қурилиш ишларини машиналаштиришга жуда кам э'тибор қилмоқдамиз.

Биз беш йил ичида гидростанцияларда қуйидаги ишларни бажаришимиз керак: 108 миллион кубометр ҳажмида ер қазиб тупроқ ташишимиз, 6200 минг кубометр ҳажмида тоғ-тошни қулатишимиз, 5 миллион кубометрдан ортиқ бетон ётқизишимиз, 116 минг тонна металл конструкцияларини ўрнатишимиз керак. Ма'лумки, бундай катта ишларни бажариш учун экскаваторлар, кранлар, бетон қориштириш машиналари ва бошқа машиналар керак. Аммо йўл ва машинасозлик қурилиши министрлиги бундай машиналарни жуда кам миқдорда чиқармоқда. СССР Давлат план комиссияси эса ҳатто ана шу оз миқдордан ҳам гидростанциялар қурилишига жуда кам машиналар бермоқда.

Гидротехника иншоотлари Совет Иттифоқи учун жуда катта аҳамиятга эга эканлигини назарда тутиб, қурилишларни машиналар блан, хусусан экскаваторлар, кранлар, насослар ва бетон қориштириш машиналари блан та'минлашда Электростанциялар министрлигига кўпроқ ёрдам бериш зарур.

Гидростанциялар қурилишидаги ишлар ҳажмининг катталигини э'тиборга олганда, республика ва областьлар фаол ёрдам берганидагина бу ишларни муваффақиятли бажариш мумкин. Мен шу муносабат блан Ўзбекистон республикасининг катта тажрибаси тўғрисида айтиб ўтмоқчи бўламан. Ўзбекистон республикасида Фарҳод қурилиши ва бошқа гидростанциялар қурилишида ўн минглarча колхозчи қатнашмоқда. Бошқа республика ва областьларда ҳам ана шу яхши тажрибадан кенг фойдаланиш лозим.

1947 йилда ишлаб турган электростанцияларнинг асосий вазифаси — электр қуввати чиқариш планини сўзсиз бажариш ва саноатни ҳамда коммунал ва аҳоли эҳтиёжларини электр қуввати блан тўла та'минлаш; иш сифатини янада яхшилаш ва электростанцияларда янги техника ҳамда автоматикани кенг қўлланишдан иборат. Электростанциялар 1947 йилда қувват ва иссиқлик бериш учун сарф бўладиган ёқилғи миқдорини камайтиришлари ва натижада 146 минг тонна ёқилғини тежашлари керак.

Шу йилнинг январь ойида биз бу вазифани қуйидагича бажардик: электростанциялар ўтган йилнинг январида сарф қилинган ёқилғига нисбатан 29 минг тонна ёқилғини тежадилар.

Электростанциялар министрлиги ёқилғини тежаш мақсадида, ишлаб турган машиналардан яхшироқ фойдаланиш чораларини кўриш блан бирга юқори босимли қозонлар ва турбиналарни ишга туширади. Ма'лумки, юқори босимли электростанциялар бир киловатт-соат электр қуввати бериш учун одатдаги электростанцияларга нисбатан ёқилғини 15 процент кам сарф қиладилар.

Янги бешйилликнинг дастлабки икки йилида юқори босимли кўп турбина ва қозонлар ишга туширилади. 1948 йилнинг бошига келганда юқори босимли турбина ва қозонларнинг берадиган қуввати министрликка қарашли барча электростанциялар қувватининг 10 процентини ташкил этади.

Янги техниканинг иккинчи элементи — электростанцияларни автоматлаштиришдир. Айрим агрегатларни ёки умуман гидроэлектростанцияларни автоматлаштириш уларда ишлайдиган ходимларнинг сонини жуда камайтиришга имкон беради.

Бу йил бирқанча гидроэлектростанциялар, чунончи: Роухиал, Энсо-ГЭС, Нижне-Свирск, Оққовоқ, Оқтепа, Қиброй гидроэлектростанциялари автоматлаштирилади. Тепловой электростанцияларда 25 қозонни автоматлаштириш кўзда тутилади. Бу чора ўт ёқувчи ва сув назоратчиларининг оғир меҳнатини анча енгиллаштиради.

Шуни айтиш керакки, Электростанциялар министрлиги юқори босимли қозон ва турбиналарни, хусусан автоматларни ишга солишда катта қийинчиликларга учрамоқда. Оғир машинасозлик министрлиги юқори босимли қозон ва турбиналар чиқара бошлади. Ленинграддаги Сталин номли завод ҳарбири 100 минг киловатт қувват берадиган юқори босимли иккита турбина чиқарди. Бу турбиналардан бири Сталиногорск ГРЭСда ўрнатилди. Аммо, бу министрликка қарашли заводлар асосий агрегатларга керакли машиналарни ҳали ҳам етарли даражада ишлаб чиқармаётирлар. Электр саноати министрлиги заводлари автоматлаштириш учун керакли асбоб ва аппаратларни ишлаб чиқармаётирлар.

Мен, Оғир машинасозлик ва Электр саноати министрликларидан тегишли чоралар кўришни ва электростанцияларда янги техникани тезроқ жорий қилиш учун имконият беришни сўрайман.

Депутат ўртоқлар! Депутат Коранед Бюджет комиссияси номидан гапириб, чиқариладиган электр қувватининг қимматини ошириш йўли блан Электростанциялар министрлигининг оладиган даромадлари ва Иттифоқ бюджетига берадиган маблағлари 68 миллион сўм миқдорида оширилсин, деган тузатишни киргизди.

1947 йилда исте'молчиларни электр қуввати блан та'минлаш планида электр қувватининг 80 процентини саноатга бериш ва 20 процентини коммунал-маиший эҳтиёжларга сарф қилиш кўзда тутилади. Электр қувватининг шундай миқдорларда берилиши натижасида бир киловатт-соат қувватнинг ўртача баҳоси 11.7 тийин бўлади.

Бюджет комиссияси 1946 йилда электр қувватининг қимматини мисол қилиб олди. 1946 йилда бир киловатт-соат электр қуввати 11,98 тийин эди. Аммо, бошқа мисоллар ҳам бор: 1940 йилда исте'молчиларнинг турли группалари 1946 йилдагига нисбатан электр қуввати блан анча тўғри та'минланган эди. 1940 йилда бир киловатт-соат электр қуввати ўрта ҳисоб блан 10,43 тийиндан берилган эди.

Бюджет комиссияси электр қуввати нархини оширишни кўзда тутади. Бу чора саноат ҳисобидан коммунал-маиший эҳтиёжларга кўпроқ электр қуввати беришни талаб этади. Саноатга электр қуввати беришнинг камайтирилиши ишлабчиқариш планини ўзгартиришга сабаб бўлиши мумкин.

Шу сабабдан, Электростанциялар министрлиги Бюджет комиссиясининг даромадни 68 миллион сўм миқдорида ошириш ҳақидаги тузатишини рад этишни Олий Советдан сўрайди.

Депутат ўртоқлар! Совет Иттифоқининг энергетиклари Сталинча янги бешйилликнинг иккинчи йили планини тўла ва ошириб бажариш учун бутун кучларини сарф қиладилар. Владимир Ильич Ленин бизга бутун мамлакатни электрлаштирингиз деб васият қилган эди. Совет Иттифоқининг қаҳрамон халқи зўр ғайрат блан ишлаб, коммунист (большевик)лар партиясининг раҳбарлиги остида, ўртоқ Сталиннинг доно раҳбарлиги остида бу васиятни муваффақиятли суратда амалга оширади. **(Қарсаклар).**

Тошкент область пахтакорларининг кенгаши

23 февральда Свердлов номли театр биносида Тошкент область илғор пахтакорларининг кенгаши очилди. Кенгашда район партия комитетларининг секретарьлари, район ижроия комитетларининг раислари, МТС, совхоз директорлари, илғор колхозларнинг раислари, юқори ҳосилли бригада, звено бошлиқлари қишлоқ хўжалиги мутахассислари, республика ва область партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари ҳамда мусобақадош Андижон области ва қардош Жанубий Қозоғистон пахтакорларининг вакиллари қатнашмоқда.

Кенгашда республика пахтакорлари тўртинчи қурултойи қатнашчиларининг халқлар доҳийси ўртоқ Сталинга ёзган мактуби ўқиб берилди. Кенгаш қатнашчилари мактубни зўр диққат блан тингладилар. Сўнгра, ЎзК(б)П Тошкент область комитетининг секретари ўртоқ Ҳасан Жўраев 1946 йилнинг якунлари ва бу йилги вазифалар тўғрисида доклад қилди.

Трактор блан ер ҳайдаш қизиб кетди

САМАРҚАНД («Қизил Ўзбекистон» мухбиридан). Областьда биринчи бўлиб трактор ремонтини тамом қилган Самарқанд МТСининг коллективи ғанимат кунлардан фойдаланиб, ер ҳайдашни қизитиб юборди. Шу кунларда колхоз далаларида 32 трактор ишламоқда.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 30 йиллиги кунини Сталинча бешйиллик планнинг иккинчи йил топшириқларини ошириб бажариш блан кутиб олиш мусобақасига Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Мастура Азизова бошлиқ трактор бригадаси етакчилик қилмоқда. Бу бригада ремонтни биринчи бўлиб тамомлади ва ҳаммадан олдин ер ҳайдашни бошлаб юборди. Бригаданинг «Мусобақа» ва Будённий номли колхозларда ишлаётган тракторчиларидан Бурҳонов ва Шукурова ўртоқлар кунлик ер ҳайдаш нормаларини ошириб бажармоқдалар.

«Большевик» ва Ленин номли колхозларда ўртоқ Ҳаитов бошлиқ трактор бригадаси, Сталин номли колхозда ўртоқ Ҳакимов бошлиқ бригада, Ворошилов номли колхозда ишлаётган Ленин орденли ўртоқ Ҳасанов бошлиқ бригада ҳам ер ҳайдашни қизитиб юбордилар. Бу бригадалар кейинги уч кунда 120 гектар ер ҳайдадилар. МТС коллективи 10 мартгача баҳори дон экишни тамомлаш учун курашмоқда.

Баҳори дон экишдаги нуқсонларга барҳам берилсин

(«Қизил Ўзбекистон»нинг Қашқадар'ё область мухбиридан)

Қашқадар'ё областида февральнинг бошлариданоқ ҳаво исиб ҳамма колхозларда ер ҳайдаш ва баҳорги дон экишни қизитиб юбориш учун катта имконият туғилди. Кўклам дала ишларига пухта тайёрлик кўриб, ишни яхши ташкил этган, ғанимат кунлардан унумли фойдалана билган илғор колхозлар баҳори дон экишга барвақт киришиб, дастлабки натижаларни қўлга киритдилар.

Қарши район, Дашт қишлоқ советидаги «Коммунизм» колхози (раиси ўртоқ Имомов) бир ҳафта ичида 120 гектардан кўпроқ ерга ғалла экди. Шу қишлоқ советидаги «Октябрь 14 йиллиги» колхози баҳори дон экиш планининг 60 процентидан кўпроқ қисмини бажариб қўйди. Бу колхозда ҳар куни 8—10 гектар ерга дон экилмоқда. Шунингдек, Худойдод қишлоқ советидаги «Октябрь 15 йиллиги» ва «Восток» колхозларида ҳам ер ҳайдаш, баҳори дон экиш қизғин бораётир.

Аммо, областьдаги кўпчилик район ва колхозларнинг раҳбарлари ғанимат кунларни қўлдан бой бериб, баҳори дон экишга ҳалигача жиддий киришмаётирлар.

Қарши райони бу йил 8.296 гектар ерга баҳори дон экиши керак. Бу районда 30 дан ортиқ колхоз ҳали дон экишга киришгани йўқ. Район қишлоқ хўжалик бўлимининг раҳбарлари баҳори дон экиш юзасидан колхозларга график тузиб бериш блан кифояланиб қўя қолдилар, бу график қандай бажарилаётгани текширилмаётир. Тузилган графикка асосан ҳар куни 700 қўш блан 175 гектар ер ҳайдалиб, экилиши лозим. Лекин ер ҳайдаш ва экишда қатнашиши лозим бўлган қўшлардан кунига кўп деганда 370 таси ишлайди. Буларнинг ҳам кўпчилиги кунлик нормасини бажармаётир. Шунинг натижасида кунига ҳайдалаётган ва экилаётган ер 80—90 гектардан ошмайди.

Шуни ҳам айтиш керакки, районда уруғлик жамғаришга ҳам ниҳоятда мас'улиятсизлик блан қаралмоқда. Кўп колхозларда уруғлик фонди тўла жамғарилган эмас. Бунинг устига уруғликни талон-тарож қилиш ҳоллари ҳам юз бермоқда. Масалан, Будённий номли колхознинг омборчиси Пўлат Тўлиев ва ғаллачилик бригадасининг бошлиғи Жавлоновлар 9 центнер уруғлик ғаллани сотиб еганлар. Бундай аҳволларни райондаги бирнеча колхозларда учратиш мумкин.

Райондаги МТСлар ҳам баҳорги дон экишга яхши тайёргарлик блан киришмадилар. МТС директорларининг ма'лумотида 35 трактор далада узлуксиз ишлаганлиги кўрсатилади, аммо ҳақиқий аҳвол мутлақо бошқача. Далага чиқарилган тракторлар кўп вақт ишламайди. Масалан, Кўчкак қишлоқ советидаги Охунбобоев номли колхозга юборилган Намозовнинг трактори 10 кун мобайнида атиги 18 гектар ер ҳайдаган. Ашуров бошлиқ трактор бригадаси «Гулистон» колхозига бориб, 4 та ХТЗ трактори блан бир гектар ҳам ер ҳайдамаган. 18 та трактор сеялкасидан фақат иккитаси ишлайди.

МТС тракторларининг бундай унумсиз ишлашига сабаб тракторлар ремонтининг кечикиши ва ремонтдан чиқарилган тракторларнинг сифати ёмонлигидир. Шунингдек, колхозларда қишлоқ хўжалик асбобларининг ремонти ҳам кечиктирилиб дала ишларига ўз вақтида тайёрлангал эмас. Райондаги колхозларда ремонт қилиниши лозим бўлган 365 та от плугидан ҳали ярмиси ҳам ремонт қилинмаган. Кўчкак ва Ёртепа қишлоқ советларидаги колхозлар ҳали қишлоқ хўжалик асбобларини ремонт қилишга киришганлари ҳам йўқ. Бундай аҳволлар район партия, совет ташкилотлари раҳбарларининг баҳори дон экишдек муҳим хўжалик кампаниясига ниҳоятда бепарво қараб келаётганликларини кўрсатади.

Областьнинг асосий ғаллакор районларидан ҳисобланган Косон районида аҳвол бундан ҳам ёмон. Колхозларга шу вақтгача ер ҳайдаш ва экиш юзасидан график тузиб берилган эмас. Колхоз раҳбарларининг беғамлиги орқасида уруғлик фонди ҳам тўла жамғарилмаган. Улар «уруғликни давлат етказиб беради» деган зарарли фикр блан колхоздаги ички имкониятлардан фойдаланишни унутиб қўйганлар.

Райондаги от-улов кучлари ер ҳайдаш ва дон экишга сафарбар қилинмаган. Колхозлардаги 3 минга яқин қўшдан 600 таси ҳам ишламаётир. Бунинг устига райондаги МТСлар баҳори ер ҳайдаш ва ғалла экишга жиддий киришганлари йўқ.

Чироқчи районида ҳам аҳвол яхши эмас. Чироқчи қишлоқ совети бу йил 3.455 гектар ерга баҳори дон экиши лозим. Шундан энди 12 гектар ерга ғалла экилди. 447 гектар ерга дон экиш керак бўлган «Қизил октябрь» колхози ҳали бир гектар ерга ҳам дон экканн йўқ. Районнинг «Комсомол», «Меҳнат», «Зарбдор» колхозларида ҳам аҳвол шундай.

ЎзК(б)П Марказий Комитети ва ЎзССР Министрлар Советининг кейинги кунларда ҳаво исиб кетиши муносабати блан областьда баҳори дон экишни кенг қизитиб юбориш тўғрисидаги кўрсатмасига биноан, область партия комитети ва область ижроия комитети махсус қарор қабул қилди. Лекин бу қарор областьнинг кўп районларида бажарилмаётир.

Қашқадар'ё областида баҳори дон экишни кенг қизитиб юбориб, бу муҳим ишни қисқа муддатда тугаллаш учун ҳамма имконият бор. Баҳори дон экишнинг дастлабки кунларида юз берган жиддий нуқсонларнинг дарҳол олди олинмаса, иш кечикиб кетиб, ачинарли аҳволлар юз бериши мумкин.

Л. ҲАМРОЕВ.

ТОШКЕНТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИНИНГ ЮБИЛЕЙИ ОЛДИДАН

Тропик касалликлар клиникасида

Профессор блан суҳбат қилиб ўтирганимизда, врачлар малакасини ошириш институтидан бир тўда кишилар бор эди. Узоқ Хоразм ва Бухородан, Фарғона водийсидан ва республикамизнинг бошқа областьларидан келган врачлар безгак касалини даволашнинг янги усуллари блан амалда танишмоқ учун навбатдаги машғулотга тўпланган эдилар. Уларнинг фикри-зикри битта: у ҳам бўлса — революциядан олдинги Ўзбекистонда чинакам офат бўлган безгак касалини таг-томири блан қуритишдан иборат.

Врачлар блан биргалашиб озода палаталарга кирамиз. Профессор бемор К. ни кўрсатади. Врачлардан бири беморнинг касаллик варақасини ўқиб беради: безгак блан оғриб, узоқ вақтгача даволатмаган бу беморнинг қон элементлари нормага қараганда 2—3 марта камайиб кетган, у боши айланиб, нафаси тиқиладиган бўлмагунча «безгагим ўзи тузалиб кетар» деб ўйлаб, бепарво юраверган.

— Беморнинг асосий касали бўлмиш безгакни даволаш блан бирга, бемордаги қон танқислигини битириш ва шу йўл блан организмнинг чидамини ошириш шарт, — деб уқдиради профессор. Врачлар профессорнинг қон қуйишга ишора қилаётганлигини дарров пайқайдилар.

Бемор М. нинг тепасига борганимизда, профессор ҳарбир касалликни тўғри аниқлашнинг аҳамиятини та'кидлайди.

— Коматоз безгак блан эпидемик менингит манзараси бир-бирига ўхшаб кетади, — дейди порфессор. Иккала касалликни бир-биридан ажратиш учун бетоблик нишоналарини синчиклаб ўрганиш блан бирга лаборатория далиллари ҳам муҳим роль ўйнайди. Кўз ўнгингиздаги бемор «коматоз безгак» диагнози блан юрган. Лекин унинг бошини кўтариб кўрсангиз ва орқа мия суюқлигидан олиб текширсангиз, эпидемик менингит борлигига дарров ишонасиз.

Врачлар беморнинг бошини кўтариб кўрадилар. Унинг гардани қотганлигини аниқлаб ва лаборатория далиллари блан танишиб, профессор қўйган диагнознинг тўғрилигига шак-шубҳа қилмайдилар.

— Касалликнинг вақти ўтиб кетгани учун энди сульфидин кор қилмаса керак, шундай бўлгач, қандай дори-дармон қилиш керак? — деб сўрайди врачлардан бири.

— Бу ўринда пенициллин ажойиб та'сир беради, — деди профессор.

Врачлар турли беморларни профессор блан биргаликда кўздан кечириб, ўзлари учун бутунлай янги бўлган ма'лумотларни оладилар. Врачларнинг машғулоти тугайди. Профессор, Тошкент медицина институтининг юқори курс студентларига навбатдаги лекцияни ўқиш учун катта залга чиқади.

★

ЎзССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, орденли профессор Т. Х. Нажмиддинов раҳбарлик қилаётган Тропик касалликлари клиникаси В. М. Молотов номли Тошкент медицина институтининг етакчи клиникаларидан бири ҳисобланади. Ўрта Осиё ва айниқса Ўзбекистон шароитида ўзига хос хусусиятлар блан ўтадиган маҳаллий касалликларни текшириб ўрганиш ва уларни чечак, ришта касалликларини тамомила битирмоқ учун самарали даволаш усулларини қидириб топиш вазифаси ана шу клиниканинг зиммасига тушди. Клиника бу вазифани бажариш йўлида бирталай ютуқларга эришди ва совет медицинасининг муваффақиятларига ўз ҳиссасини қўшди. Безгак, чиллашир, қораоқсоқ, ичбуруғ, лейшманиоз, пеллагра ва бошқа касалликлар биринчи марта шу клиникада текширилиб, ўрганилди.

Тропик касалликлар клиникасининг ташкил қилинганига ҳозир 17 йил бўлди. Клиниканинг ходимлари шу давр ичида 40 га яқин илмий асар ёздилар. Врачлар ва студентлар учун рус тилида ва ўрта медицина мактаблари учун ўзбек тилида ёзилган «Тропик касалликлар» дарслиги медицина ўқув юртларининг ҳаётида катта роль ўйнайди. Клиниканинг ходимлари мустақил илмий тадқиқотлар олиб бориш блан бирга, совет ва жаҳон медицина адабиётини ҳам муттасил кўздан кечириб турадилар. Совет ва жаҳон медицина фанидаги ҳарбир кашфиёт клиникадан дарров муносиб ўрин олади.

Клиниканинг ерли аҳолидан тропиколог кадрлар тайёрлаш соҳасидаги хизматларини алоҳида уқдириб ўтиш керак. Тошкент медицина институтидаги иккинчи терапия клиникасининг мудири профессор Акбар Асқаров, ўша клиниканинг доценти — медицина фанлари кандидати Илёс Расулев, Сталин районидаги 5-нчи поликлиниканинг бош врачи Ғафурбоев ва бошқалар шу клиникадан етишиб чиққанлар. Тропик касалликлар клиникасининг мудири профессор Т. Х. Нажмиддиновнинг ўзи ҳам шу клиникада ўқиб-ўсгандир. У, клиника ташкил қилинган пайтдан буён узлуксиз ишлаб келмоқда. Тропик касалликлар клиникаси ерли кадрлар тайёрлаш ишига ҳозир ҳам катта э'тибор бераётир. Ассистентлардан Пишон Раҳимов ва аспирант Илҳомовлар медицина фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун диссертация ёқлашга тайёрланмоқдалар. Клиниканинг раҳбари профессор Т. Х. Нажмиддинов ёш олимларга ҳартомонлама ёрдам бермоқда.

Клиниканинг ходимлари илмий-педагогик ишидан ташқари, жамоат ишларига ҳам фаол қатнашадилар. Клиника Тошкент область тропик станциясини оталиққа олган. Профессор Нажмиддинов ва унинг илмий ходимлари бу станцияга амалий ёрдам бериб турадилар. Клиниканинг врачлари республикамизнинг турли область ва районларига бориб, тропик касалликлар ҳақида лекция ўқийдилар ва аҳолини ҳозирги замон медицинасининг ютуқлари блан таништирадилар. Бултур Тошкент область районларида шундай оммавий-оқартиш иши ўтказилганидан кейин безгак касаллигининг камайгани ма'лум.

Тошкент медицина институтининг 25 йиллиги кунида бу клиниканинг ходимлари, биз юбилейга катта ютуқлар блан келдик деб фахрлана оладилар.

К. ҚОСИМОВ.

Хавфсизлик Кенгашида

НЬЮ-ЙОРК, 20 февраль (ТАСС). Хавфсизлик Кенгашининг 19 февраль кечки мажлисида Англиянинг Албания устидан берган шикоятини муҳокама қилиш давом этди.

Англия ҳукумати Албания Корфу кўрфазига мина қўйган, шу сабабли бу ерда ўтган йил 22 октябрьда Англиянинг икки ҳарбий кемаси минага дуч келиб портлади, деб да'во қилган эди. Албания вакили Капо бу айбни қат'ий рад этди. Капо айтдики, инглизлар Албанияни инсониятга қарши жиноят қилишда айблашга уриниб, уни таҳқир қилмоқдалар, Албаниянинг мустақиллигига путур етказмоқдалар, Албанияни бошқа сулҳпарвар мамлакатлардан ажратиб қўйиш ниятида ҳар хил халқаро жанжаллар чиқармоқдалар. Капонинг айтишича, Англия ҳукумати фақат Албанияга нисбатангина эмас, балки янги демократияга хайрихоҳлик блан қараётган мамлакатларга нисбатан ҳам душманлик фикри туғдирмоқчи бўладилар. Инглизлар, деди Капо, Грециянинг Албанияга қарши олиб бораётган иғвогарлик ишларига ёрдам бермоқдалар. Инглизлар келгусида албан ҳарбий жиноятчилари ва фашист босқинчилардан Албания Халқ Республикасига қарши фойдаланиш мақсадида Римда, Қоҳира ва бошқа шу каби жойларда уларга бошпана бермоқдалар.

Капо айтдики, Албания ўтган йил 29 октябрьда Бирлашган миллатлар ташкилотининг бош секретарига мурожаат қилиб, Бош Ассамблея Англиянинг Албанияга қарши қилаётган иғвогарликлари тўғрисидаги масалани муҳокама қилсин деб сўраган эди. Лекин, деди Капо, нима учундир Бирлашган миллатлар ташкилоти бу ҳақда биронта қарор чиқармасдан, Албаниянинг илтимосини ўз а'золарига билдириш блан кифояланди, бунинг устига Англиянинг 16 январьда Албания устидан берган шикоятини дарҳол Хавфсизлик Кенгашининг рўзномасига киргизди. Капонинг айтишича, Албания ҳукумати Корфу кўрфазига мина қўйган эмас, Албания ҳукумати бу миналарнинг ким томонидан қўйилганлигини билмайди. Албания ҳукумати Корфу кўрфазида миналар борлигини ҳам билган эмас, шу сабабдан у ўзига қарашли сувларда ва Корфу кўрфазида кемаларнинг бехатар қатнови учун жавобгар эмас. Албания Халқ Республикаси уруш вақтидаги иттифоқчиси Англия блан дўстона муносабатда бўлишга ҳамиша ҳаракат қилиб келди ва ҳозир ҳам дўст бўлишга интилади. Албания ҳукуматининг денгизга миналар қўйиши, ёки мина қўйишга рухсат бериши учун ҳеч қандай эҳтиёж йўқ. Агар Албания ҳукумати мина қўйилганлигини билса, бу ҳақда хабар бермаслик учун ҳам ҳеч қандай важ йўқ.

Капо Корфу кўрфазида юз берган воқиа олдидан Греция кемаларининг Албанияга қарашли сувларга кирганликларини, шу жумладан ўтган йил 15 майда инглиз ҳарбий кемалари ҳам денгизда Албания чегарасини бузганликларини эслатиб ўтди. Капо бу иғвогарлик ҳодисалари тўғрисида чет эл вакилларига, шу жумладан Англия вакилига ҳам хабар берганлигини айтди. Шундан кейин, деди Капо, Албания ҳукумати бундай ҳолларнинг такрорланишига қарши ўз ҳуқуқлари доирасида ва халқаро ҳуқуқларга зарар етказмасдан зарур чораларни кўрди. Аммо 22 октябрьда инглиз ҳарбий кемалари ҳеч огоҳлантирмай туриб, Албанияга қарашли сув ларга кирдилар. Ҳолбуки Албания бундай ҳолларда олдиндан хабардор қилишни илтимос қилган эди. 23 октябрьда инглиз аэропланлари Албания устидан учиб ўтдилар. Капо айтдики, шу сабабли Албания ҳукумати 29 октябрьда Бирлашган миллатлар ташкилоти бош секретарига мурожаат қилиб, денгиз қирғоғидаги мамлакатларга қарашли сувларда бу мамлакатларнинг мустақиллиги принципини ҳимоя этишни сўради. Мазкур мамлакатларга қарашли сувларда уларнинг мустақиллиги принципини ҳимоя қилиш ўша сувларда тинч кемаларнинг қатнаб туришига ҳалақит бермайди.

Сўнгра, Капо айтдики, сўнгги урушдан кейингина Англия ҳукумати Корфу кўрфазидан халқаро денгиз йўли сифатида фойдалана бошлади. Урушдан илгариги вақтда эса бу кўрфазда фақат Албаниянинг савдо кемалари ва қўшни мамлакатларнинг кемаларигина қатнар эди. Капо, Албания ўз мустақиллигини ҳурмат қилаётган кемаларнинг ҳам бемалол қатнаб туришига қаршилик қилмоқчи, деган гапларни рад этди. Капо, ўтган йил 12 ва 13 ноябрьда инглиз кемалари кўрфазни миналардан тозалаймиз деган баҳона блан Албаниянинг денгиздаги чегарасини буздилар, деди. Европа денгизларини миналардан тозалаш масаласи блан шуғулланучи халқаро комиссия Корфу кўрфазини миналардан тозалаш ҳақида буйруқ бермаган эди. Капонинг айтишича, Англия вакили жуда бўлмағур далилларни келтирди ва воқиани жуда ғалати қилиб тасвирлади. Инглиз вакили Албания устига қўйган айбларни исбот қилиш учун ҳечқандай аниқ далил келтирмади. Масалани адолатли ва тинч йўл блан бартараф қилиш мақсадида Албания ҳукумати томонидан қилинган ҳарбир таклифни Англия ҳукумати нотўғри талқин қилди. Грецияда граждан уруши давом этаётганлиги, унда инглиз қўшинлари турганлиги ва Албаниянинг жанубий чегарасида доим ҳар хил иғвогарликлар бўлаётганлиги сабабли Албания ҳукумати ҳушёр бўлиши керак эди.

Англия ҳукумати,— деди сўнгра Капо,— «албан халқининг ўз мамлакатида яхши ва озод ҳаётга эришиш учун зўр бериб интилаётганлигини яширишга уринади ва албан халқининг бу интилишига қарши курашиб келади. Англия ҳукумати бу сулҳпарвар кичик миллатнинг кўп қурбон бериб қўлга киритган ҳуқуқларини инкор қилади. Ниҳоят, Англия ҳукумати кичкина демократик Албания Халқ Республикасига очиқдан-очиқ дўқ қилишга уринади».

Капо, Албания ҳукумати қўлида бирқанча инглиз ҳужжатлари бор, бу ҳужжатлар Англиянинг Албанияга таҳдид қилаётганлигини ва ундаги миллий озодлик кучларига душманлик назари блан қараётганлигини кўрсатади, деди. Капо уруш вақтида ва урушдан кейин Албаниядаги инглиз ҳарбий миссиясининг қандай роль ўйнаганлигини, бу миссиянинг албан фашистларини ва каллаборационистларни қўллаб-қўлтиқлаганлигини батафсил сўзлаб берди. Капо, уруш вақтида инглиз матбуоти ва Лондон радиоси албан фашистларини асл албан ватанпарварлари деб та'рифлаганликлари ҳақидаги хабарларга тўхталиб, Англия генерали Дэвиснинг 1943 йил октябрь ойида Албания миллий озодлик комитетига ёзган мактубини ўқиб берди. Бу мактубда Дэвис бундай деб ёзади: «Мен Англия матбуоти ва радиоси Албаниядаги аҳволни тўғри ёритмаётганлигини биламан... Мен ўз шахсий манфаатлари учун фактларни бузиб кўрсатаётган бир гуруҳ инглизлар борлигини тасдиқлайман».

Капо, генерал Дэвиснинг мактуби ва бошқа шунга ўхшаш ҳужжатлар Англия ҳимоя қилиб келган ва ҳозир ҳам ҳимоя қилаётган каллаборационистларнинг фашист эканлигини инглизлар жуда яхши билганликларини кўрсатади, деди. Шундан кейин Капо бошқа ҳужжатларни келтирди. Бу ҳужжатлар Албаниядаги озодлик кучлари агар немислар ва итальянлар блан ҳамкорлик қилаётган албан фашистларига қарши курашни тўхтатмасалар, Англия ҳарбий доираларининг озодлик кучларига иттифоқчилар ёрдам бермажак деб кўп марта таҳдид қилганликларини исбот этади. Капо айтдики, Албания ниҳоят ўзини озод қилди. У энди бошқа дўст мамлакатлар блан яхши муносабатлар ўрнатишга интилмоқда. Англия ҳукумати ва инглиз ҳарбий доиралари Албанияни таниш учун сра мақбул бўлмаган бирқанча қат'ий талаблар қўйдилар, шу жумладан Албанияга катта ҳарбий миссия юборишни ҳам шарт қилиб қўйдилар. Айни вақтда инглизлар, Албанияга 1500 1700 инглиз офицери юборамиз, бу офицерлар ЮНРРА етказиб бераётган молларнинг тақсимланишини кузатиш мақсадида Дураццо ва Валона портларини назорат қилиб турадилар, дедилар. Инглизлар, агар Албания шу шартларга кўнмаса, ЮНРРА унга ёрдам бермайди, деб дўқ урдилар. Броқ, Албаниянинг бу шартга кўнмаганлиги сабабли улар ўз ҳарбий миссияларидаги ходимларнинг сонини камайтиришга мажбур бўлдилар.

Англиянинг бошқа ҳужжатлари,— деб давом эттиради Капо ўз сўзини,— шуни кўрсатадики, агар Анвар Ҳўжа Англиянинг талабларини қабул қилмаса, инглизлар Албаниядаги озодлик кучларининг раҳбари Анвар Ҳўжани алмаштириш учун ба'зи албанлардан фойдаланмоқчи бўлганлар. Аммо Англия бу ниятига эриша олмади. Капо Грециядаги инглиз қўмондони генерал Скобининг 1945 йил 11 ноябрьда Флорина шаҳрида (Албания чегараси ёнида) айтган сўзларини эслатиб ўтди. Скоби ўша вақтда, Грецияда «миллий ҳуқуқлар» тамомила амалга оширилмай туриб, инглиз армияси Грециядан чиқиб кетмайди, деган эди. Капо айтдики, Грециядаги инглиз офицерлари Греция-Албания чегарасини ўрганмоқдалар, бу чегара тўла суратга олиниб, харитага ҳам киргизилган.

Капо айтдики, ана шу фактларнинг ҳаммаси инглиз ма'мурларининг нима учун Албания Халқ Республикасига қарши ҳаракат қилаётганликларини, шу жумладан денгизга мина қўйилганлиги учун (бу миналарнинг қайси мамлакатда ишланганлигини аниқлаш мумкин) жавобгарликни Албания устига қўйишга уринаётганликларини бемалол тушиниб олиш имкониятини беради.

Капо ўз сўзининг охирида Кенгаш а'золарига мурожаат қилиб бундай деди: «Жаноблар, мен сиз чиқарган адолатли қарор Хавфсизлик Кенгашида кучли томонинггина эмас, балки ҳақли томонинг далилни ҳал қилучи аҳамиятга эга эканлигини, ҳамиша адолатли деб танилишини ва тўла назарга олинишини бутун дун'ёга кўрсатар деб умид қиламан».

Капо сўздан кейин Англия вакили Кадоган сўзга чиқиб, мен ҳозирги вақтда Капонинг сўзларига батафсил жавоб қайтаришни истамайман. Капонинг баёноти ҳақида кейинроқ гапиражакман, деди. Кадоганнинг фикрича, Капонинг баёноти, айниқса Албаниянинг Бирлашган Қироллика нисбатан қилган шикоятлари ҳозирги масалага тааллуқли эмас. Кадоган бундай деди: Капонинг баёноти аслда Англиянинг далилларини тасдиқлайди ва Албания вакилининг Англия ҳукуматига қарата айтган ҳарбир та'носи Англия ҳукуматининг фикрини қувватлайди.

Сўнгра Совет Иттифоқи вакили Громико сўзга чиқди. Громико, мен Англия вакилидан Албания вакилининг баёнотидаги қайси сўзлар Англиянинг далилларини тасдиқлаганлигини айтиб беришини сўрар эдим, деди.

Сўнгра раис Хавфсизлик Кенгашида Албания масаласини 21 февральда яна муҳокама қилишни таклиф этди. Вакиллар бу таклифни қабул қилдилар.

НЬЮ-ЙОРК, 21 февраль (ТАСС). Хавфсизлик кенгаши кеча атом энергиясини назорат қилучи комиссиянинг докладини муҳокама қилишни давом эттирди. Франция, Англия ва Сурия вакиллари совет делегациясининг тузатишлари ҳақида қисқача гапирдилар. Совет Иттифоқи вакили Громико 18 февральда ана шу тузатишларни тақдим этган эди.

Раис ван Лангенхове музокараларни бошлаш олдидан бундай деди: менинг фикримча, Хавфсизлик Кенгашида ҳозир бўлаётган музокараларнинг мақсади атом энергиясини назорат қилучи комиссиянинг ишларини давом эттириш учун қўлланма бўладиган йўл-йўриқлар ҳақида қарор қабул қилишдир. Ван Лангенхове, Кенгаш а'золари ўз фикрларини комиссияга кўрсатмоқчи бўлган йўл-йўриқларни баён қилиш блан мумкин қадар чекласинлар, текширишлар ва тавсияномалар тўғрисидаги фикрларини қисқача баён қилсинлар, деб таклиф этди.

Шундан кейин Франция вакили Дела Турнель бундай деди: Хавфсизлик Кенгаши даставвал якдиллик блан бир фикрга келиш мумкин бўлган ҳамма моддалар юзасидан Кенгашнинг бир оғиздан қарор қабул қилганлигини билдирганида эди, атом энергиясини назорат қилучи комиссиянинг ишларини анча енгиллаштира олган бўлур эди. Иккинчидан, Дела Турнельнинг фикрича, Кенгаш турли фикрларни бир-бирига яқинлаштириши ва ихтилофларни камайтириши мумкин. Сўнгра Франция вакили Кенгаш докладни бутунича ўрганиб чиқиши керак, аммо якдиллик блан бир қарорга келинган моддаларнигина овозга қўйиши лозим, акс ҳолда ихтилофлар яна кучайиши мумкин деган фикрни билдирди. Дела Турнель айтадики, Совет томонидан киритилган тузатишларнинг талайгина қисми таҳририй тарздаги ўзгаришларнигина таклиф этади ва бу тузатишлар кўп вакиллар мақбулроқ деб ҳисоблаган докладнинг қат'ий лойиҳасига эмас, балки ўтган йилнинг 15 декабрида Қўшма Штатлар делегацияси тақдим этган дастлабки лойиҳага тааллуқли бўлса керак.

Шундан кейин Англия вакили Кадоган сўзлади. У айтдики, Совет Иттифоқи вакилининг 18 февральда қилган муҳим баёноти «жуда фойдалидир», чунки «бу баёнот докладнинг энг муҳим қисмлари бўлган текширишлар ва тавсияномаларга э'тиборни жалб этади». Кадоган Громиконинг баёноти ба'зи ихтилофлар масалаларни аниқ кўрсатгани ҳолда, бу баёнот «ҳозирги вақтда биз бир фикрга келган кўп масалалар ҳам борлигини исбот қилса керак» деди.

Кадоган сўзини давом эттириб бундай деди:

«Совет вакилининг тузатишлари ва қўшимчалари доклад блан солиштириб кўрилганида Хавфсизлик Кенгашида атом энергиясини назорат қилучи комиссиянинг асосий фикрларига тааллуқли масалалар юзасидан якдиллик блан бир қарорга келиш мумкин деган бир фикрни туғдиради: биринчидан, атом энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланиш учун зарур бўлган даражада атом энергиясини техника жиҳатидан назорат қилиш мумкин; иккинчидан, самарали назорат халқаро миқ'ёсда бўлиши керак ва халқаро миқ'ёсдаги ягона орган томонидан амалга оширилиши лозим; учинчидан, халқаро назорат системаси ва у блан бир қаторда атом энергиясидан вайронгарчилик мақсадларида фойдаланишни тақиқлаш усули мазкур органга ўз вазифаларини тез ва самарали бажариш учун зарур бўлган барча ваколатларни берадиган кўп томонлама шартнома ёки битимлар тузиш ва уларни бажариш йўли блан белгиланиши лозим».

Кадоган Хавфсизлик Кенгаши ана шу хулосалар тўғрисида бир фикрга келаолса, атом энергиясини назорат қилучи комиссия ишларининг биринчи қисми муваффақиятли бажарилади деб да'во қилди. У, айни замонда Совет Иттифоқининг баёнотида аниқ кўрсатилган ба'зи моддалардаги ихтилофлар ҳали ҳам бор, деди. Аммо «фикр ва қарашларда бўлган бу ихтилофларнинг кўпчилиги, — деди Англия вакили,— менинг фикримча, иккинчи даражадаги аҳамиятга эга бўлган ихтилофлардир. Мен бу ихтилофларни бартараф қиламиз деб ўйлайман. Аммо, Совет Иттифоқи тақдим этган тузатишларнинг ба'зилари анча кенгроқ масалага тааллуқли бўлиб, докладдаги тавсияномаларнинг бирқанчасини анча ўзгартиришни талаб этади».

Кадоган советларнинг фикр ва қарашларда бўлган муҳим ихтилофларни акс эттирадиган таклифлари шундан иборатки, бу таклифларга мувофиқ, атом қуролини ҳозирнинг ўзидаёқ тақиқлаш масаласига, назорат органининг ҳозирги иш усулларини ривожлантиришга ва вето ҳуқуқи масаласига кўпроқ э'тибор қилиниши керак. Кадоган бундай деди: мен сўнгги масала ҳақида шуни айтишни истар эдим: Громиконинг уставда вето ҳуқуқига доир мушкул масала тўғрисидаги қўшимча моддани э'тироф этиш мумкин бўлмаса ҳам, совет вакилининг белгиланган тартибни бузучиларни жазолаш тўғрисида 5 декабрьда Барух томонидан баён қилинган принципни тамомила тасдиқлаганлигини табриклайман. Кадоган инглизларнинг фикрича, «вето ҳуқуқи ёрдами блан атом қуроли ва бошқа қуролларни назорат қилиш системасидан асло четга чиқмаслик» жуда муҳим деб яна такрорлади.

Кадоган мунозара давомида кези келганда Совет Иттифоқининг ба'ёноти ҳақидаги ўз мулоҳазаларини айтажагини билдириб, сўзининг охирида бундай деди: «Мен шуни айтишнигина истайман: бизлар назорат қилишнинг асосий принциплари ва муҳим принцип тўғрисида кўп жиҳатдан бир фикрга келганга ўхшаймиз. Бу муҳим принцип шундан иборатки, вайрон қилиш қуроли бўлган атом энергиясидан фойдаланишга ҳечқачон йўл қўймаслик — бизнинг бутун ҳаракатимиздан кузатилган асл мақсад бўлмоғи керак».

Сурия вакили Фарисэл Хури талайгина масалаларда бир қарорга келинди ва фикрларда бўлган ихтилофлар ҳақиқатда ба'зи хавфсирашларга асосланадиган эди, Бирлашган миллатлар ташкилоти янги тузилган даврида бундай хавфсирашларга хотима бераолмаган эди, деган фикрни билдирди.

Хавфсизлик Кенгаши мунозарани 25 февральда давом эттиради.

ЛОНДОНДАГИ СОВЕТ ЭЛЧИХОНАСИДА СОВЕТ АРМИЯСИНИНГ 29 ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА ҚАБУЛ

ЛОНДОН, 22 февраль (ТАСС). Кеча Лондонда Совет Армиясининг 29 йиллиги муносабати блан совет элчихонасида қабул маросими бўлди.

Қабулда министрлардан Александер, Поэль Бэйкер, Велленжер, Силкин, Уилмот, Бевин ва Англия ҳукуматининг бошқа а'золари, шунингдек Ташқи ишлар министрлари ўринбосарлари кенгашида қатнашучи кишилар ҳозир бўлди.

Меҳмонлар орасида империя бош штаби бошлиғининг ўринбосари генерал Стимсон, элчилар ва ҳарбий атташелар, парламент а'золари, касаба союз ташкилотларининг раҳбарлари, жамоат арбоблари, матбуот вакиллари ва бошқа кишилар бор эди.

Ачесон жанобларининг душманлик руҳидаги нутқига доир

СССР Ташқи Ишлар Министри В. М. Молотов Америка Қўшма Штатлари давлат секретарининг ўринбосари Ачесон жанобларининг Совет Иттифоқига нисбатан душманлик руҳида гапирганлиги тўғрисида 14 февральда Қўшма Штатларнинг Москвадаги элчиси У. Смит жанобларига нота юборганлиги ҳақида хабар берилган эди.

18 февральда В. М. Молотов Америка Қўшма Штатлари давлат секретари Маршалл жанобларидан мактуб олди. Бу мактубда, Ачесон жанобларининг сўзини йўл қўйиб бўлмайдиган нутқ, деб аташ мумкин эмас, чунки унинг баёноти ўз вазифаларига муносиб эди ва унинг баёнотини душманлик руҳида эмас, балки очиқ кўнгиллилик блан қилинган баёнот деб қараш керак, дейилади.

20 февральда В. М. Молотов Маршалл жанобларига жавоб мактуби юборди. Бу мактубда, Ачесон жанобларининг душманлик руҳидаги нутқи ҳақида Маршалл жанобларининг берган жавоби асосли эмас, шу сабабдан, Совет ҳукумати В. М. Молотовнинг 14 февральда юборган нотасида баён қилинган фикрида қолади, дейилади. (ТАСС).

АНГЛИЯ КОММУНИСТЛАР ПАРТИЯСИНИНГ 19-нчи ҚУРУЛТОЙИ ОЧИЛДИ

ЛОНДОН, 22 февраль (ТАСС). Бугун Лондонда Англия коммунистлар партиясининг 19-нчи қурултойи очилди. Қурултойда Англия коммунистлар партиясининг маҳаллий ташкилотларидан 800 вакил ва кўпгина меҳмонлар, шу жумладан 28 мамлакат компартияларининг вакиллари, шунингдек Англиядаги фабрика ва касаба союз ташкилотларининг вакиллари қатнашмоқда.

Қурултойни коммунистлар партиясининг раиси, парламент а'зоси Галлахер очди. Шундан кейин қурултой бирқанча мамлакат компартиялари вакилларининг табрик нутқларини эшитди.

Қурултой якдиллик блан иккита муҳим резолюцияни қабул қилди. Қурултой биринчи резолюцияда одамларни ирқий жиҳатдан таҳқирлашни, шунингдек Жанубий Африка иттифоқида демократик унсурларнинг камситилаётганлигини қоралади.

Иккинчи резолюцияда Англиянинг Грецияга нисбатан тутган сиёсати қаттиқ қораланади ва Грециядаги инглиз қўшинларини у ердан тезликда олиб чиқиб кетиш ва Грециядаги монархист ҳамда фашист унсурларга ёрдам беришни тўхтатиш талаб этилади.

Қурултой кечки мажлисда Гарри Поллитнинг докладини эшитди.

ФРАНЦИЯДА ДАВЛАТ АППАРАТИНИ ҚАЙТАДАН ТУЗИШ ЛОЙИҲАСИ ТАЙЁРЛАНМОҚДА

ПАРИЖ, 20 февраль (ТАСС). Бугун «Журналь офисьель» журналида декрет э'лон қилинди. Бу декретга биноан, лавозимсиз министр ва Франция министрлар совети раисининг ўринбосари Морис Торез давлат муассасаларини қайтадан тузиш тўғрисида 1946 йил 19 октябрьда чиқарилган қонунни амалга ошириш юзасидан зарур бўлган умумий қарорларни тайёрлаши ва бу қонуннинг ижро этилишини назорат қилиб туриши лозим.

Торез давлат идораларида хизмат қилучи кишиларнинг иш ҳақи ва уларнинг ҳуқуқларига доир масалалар ҳақида молия министри блан келишиши керак. Торез ма'мурий аппаратни уюштириш ёки уни қайтадан тузиш ва уларнинг иш усулларини яхшилаш тўғрисида тегишли министрлар блан битим тайёрлаши лозим. Шу вазифани бажариш учун Торезга давлат муассасаларининг ишига раҳбарлик қилиш юклатилган.

ПОЛЬША СЕЙМИ КИЧИК КОНСТИТУЦИЯНИ ТАСДИҚЛАДИ

ВАРШАВА, 20 февраль (ТАСС). Кеча, сейм кечқурунги мажлисда кичик конституция лойиҳасини сейм томонидан тузилган махсус комиссия киритган, ва шунингдек сеймда муҳокама қилинган вақтда депутатлар киритган тузатишлар блан тасдиқлади. ПСЛ фракцияси киритган ҳамма тузатишлар парламентдаги депутатларнинг жуда кўпчилик овози блан бир оғиздан рад этилди. Комиссия таклиф этган кичик конституция лойиҳаси 17 овозга қарши 330 овоз блан тасдиқланди.

Кичик конституцияда айтилишича, Польша республикасида олий ҳокимият давлат кенгашининг президенти ва ҳукумат қўлида, адлия ишлари соҳасида эса—мустақил судлар қўлида бўлади.

Қонун чиқарувчи сейм конституцияни тасдиқлайди, қонунлар чиқаради, Польша давлати сиёсатининг асосларини белгилайди, ҳукуматнинг фаолиятини назорат қилиб туради. Сейм беш йил муддатга сайланади ва президентнинг фармонига биноан йилига 2 марта чақирилади.

Кичик конституция давлат кенгаши тузишни назарда тутади. Республика президенти давлат кенгашининг президенти бўлади.

Кичик конституция э'лон қилинган кундан бошлаб кучга киради ва Польша республикасининг янги конституцияси тасдиқланганига қадар давом этади.

Шундан кейин сейм рўзномадаги иккинчи масалани, я'ни афв умумий ҳақида ҳукумат томонидан тақдим этилган қарор лойиҳасини муҳокама қилди. Лойиҳанинг асослари тўғрисида адлия министри Свентковский доклад қилди. Сўнгра сейм афв умумий ҳақидаги қарор лойиҳасини махсус комиссия муҳокамасига топшириш тўғрисидаги қарорни қабул қилди.

БИЛДИРИШ

ЎзК(б)П Марказий Комитети ҳузуридаги Партколлегия тубанда номлари кўрсатилган кишиларни 1947 йил 27 февральда Тошкент шаҳар, Гоголь кўчасидаги 70-нчи уйга келиб, қуйидаги ўртоқларга учрашувларини сўрайди:

Ўртоқ Бабаянцга: Тоҳир Баратов (Жомбой райони), Иброҳим Бобобеков (Узун райони), Иван Ильич Иванов (Термиз шаҳри), Ашур Қорақулов (Кўкбулоқ райони), Ахтам Қобилов (Самарқанд қишлоқ райони), Қунақбой Қалабоев (Қорақалпоғистон АССР, Куйбишев райони), Ҳасан Ҳайдаров (Китоб райони), Бобожон Жуманиёзов (Хева райони).

Ўртоқ Зокиржоновга: Тожи Гаюпов, Константин Иванович Григорьев, Ихиль Лейбович Каплун, Аъзамжон Махсумов, Игнатий Трофимович Никончук, Яков Исаевич Рабинович, Мария Леонидовна Сбитнева (Тошкент шаҳри), Леонид Илларионович Ишеев, Қўчқор Турдибоев (Куйичирчиқ райони), Холмат Мирзаев (Оржоникидзе райони), Маҳкам Ражаббоев, Икром Раҳмонов (Паркент райони), Али Абубакирович Якушкин (Термиз).

Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитети ҳузуридаги Партколлегия.

★

Шу йил 26 февраль кеч соат 6 да Тошкент шаҳар партия кабинетида марксизм-ленинизм асослари ва сиёсий иқтисод кафедраларининг профессор-ўқитувчилари учун **«Силлогизмлар»** деган мавзу'да семинар бўлади.

Лектор ўртоқ **П. И. Иванов.**

Мас'ул муҳаррир: С. РАЖАБОВ.

ТЕАТРЛАРДА:

ЎЗОПЕРА ТЕАТРИДА — 25 февральда **Кармен.**

МУҚИМИЙ ТЕАТРИДА — 25 февральда **Офтобхон**, 26 февральда **Қизил гул.**

ЎЗБЕК МУЗИКА ТЕАТРИДА (Бешёғоч) — 25 февральда **Муҳаббат гули**, 26 февральда **Офтобхон.**

ОХУНБОБОЕВ НОМЛИ ЎЗБЕК ЁШ ТАМОШАБИНЛАР ТЕАТРИДА — 25 февральда **Тоҳирнинг ханжари**, 26 февральда **Шаҳзода Иван.** Спектакль кундуз соат 3 да бошланади.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИНИНГ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 27 февральда **ЎзССР симфоник оркестрининг концерти** бўлади. Дирижёр — Борис Бровцин. Программада: Ўзбек композиторларининг асарлари, опера ва музикали драмалардан парчалар. Концертда: ЎзССР халқ артисти Шаҳодат Раҳимова, ЎзССРда хизмат кўрсатган артист Сора Самандарова, Муқимий номли театр солисти Саодат Қобилова, Свердлов номли театр солисти Михаил Давидов қатнашади. Концерт кеч соат 9 да бошланади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Ф. В. Федин** раҳбарлигидаги **цирк труппасининг гастрольлари.** Аттракцион — **йиртқич ҳайвонлар.** Ўйнатучи — Қличис. Тамоша кеч соат 9 да бошланади.

КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ҚИЗИЛ ОКТЯБРЬ» — янги овозли кинокомедия **Биринчи қўлқоп**; «ИСКРА» — **Биринчи қўлқоп**; «ЎЗБЕКИСТОН» — **Шахсий иш**; «НОВОСТИ ДНЯ» — **Шахсий иш**; «ВЕСНА» — **Кино-концерт**; «ПОБЕДА» — **Зоя**; АЛОКА ХОДИМЛАРИ КЛУБИ — **Шоирнинг ёшлиги.**

1947 йил 5 март кундуз соат 2 ярымда, Ўрта Осиё давлат университети тупроқ-геология факультети илмий советининг мажлисида (Карл Маркс кўчаси, 35-нчи уй, 65-нчи аудитория)

қуйидагилар

геология-минерология фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР:

1. **В. Е. Минакова** ёқлайдиган диссертация мавзуи: «Фарғона ва Тошкент атроф районларидаги палеоген қатламларининг фораминиферлари». Расмий оппонентлар: профессор В. И. Попов ва доцент О. И. Сергунькова.

2. **Л. А. Мухина** ёқлайдиган диссертация мавзуи: «Чотқол тоғларининг қуйи қатламидаги брахиоподларни ўрганишга доир материаллар». Расмий оппонентлар: СССР Фанлар Академиясининг ҳақиқий а'зоси Д. В. Наливкин, профессор В. И. Попов ва доцент П. П. Васильковский.

Диссертациялар блан Ўрта Осиё давлат университетининг асосий кутубхонасида танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 8-нчи уй).

КОЛХОЗ ПРАВЛЕНИЯЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ТЎРТИНЧИ ДАВЛАТ ҲАРБИЙ ЗАЕМИ ОБЛИГАЦИЯЛАРИНИНГ

амонат кассалари томонидан

КОЛХОЗЛАРГА БЕРИЛИШ МУДДАТИ

1947 йилнинг 1 апрелида

ТАМОМ БЎЛАДИ.

Шу заёмнинг облигацияларига ёзилган колхозлар тездан уларни амонат кассаларидан тўлаган взнослари бадалига олишлари лозим.

1947 йил 1 апрелидан кейин бу заём облигацияларини бериш тўхтатилади ва колхозлар уларни олиш ҳуқуқидан маҳрум бўладилар.

ЎзССР Давлат меҳнат амонат кассалари ва давлат кредити бошқармаси.

Тошкент шаҳар маҳаллий саноатининг

«МЕТАЛЛШИРПОТРЕБ» ЗАВОДИ

буюртмачилар материалидан

НИКЕЛЬЛАШ, ҚАЛАЙЛАШ,

машина қисмлари, велосипед, товоқ-идишларни силлиқлаш, шунингдек ҳархил панжаралар ясаб бериш учун

ташкилот, корхона, муассасалардан ва айрим кишилардан

БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Заводнинг адреси: Кафанов кўчаси, Безимянний тупик, 2-нчи уй.

КУЙГАН ЭЛЕКТР ЛАМПОЧКАЛАР РЕМОНТГА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ремонт қилиниши мумкин бўлган учта куйган электролампочка ўрнига битта тузук лампочка берилади.

Ремонт ҳақи прейскурант юзасидан олинади. 220 вольтли, 127 вольтли, паст вольтли, кўк ва бошқа хил лампочкалар бор.

Ремонтга қабул қилиш пунктларининг адреси:

1-нчи пункт — Ленин кўчасида (Ўзбекистон кўчаси бурчаги), Туркистон Ҳарбий Округи Военторгининг универмаги биносида.

2-нчи пункт — Энгельс кўчасида (Лугина кўчаси бурчаги), Алайский бозор рўпарасида.

Тошкент область, Оржоникидзе район, 2-нчи бўлим халқ суди билдирадики, А. Муродовнинг С. Муродовадан ажралиш ҳақидаги аризаси судда кўриш учун қабул қилинди.

Тошкент область, Ўртачирчиқ район, 1-нчи бўлим халқ суди билдирадики, Р. Ориповнинг М. Абдуллаевадан ажралиш ҳақидаги аризаси судда кўриш учун қабул қилинди.

РЕДАКЦИЯ ва НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, Алексеев кўчаси № 8. **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** Партия турмуши ва Пропаганда-агитация бўлими — 34780; Саноат бўлими — 31048; Совет қурилиши бўлими — 31228 Хатлар бўлими — 32347; Э'лонлар бўлими—37052. «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Тиражи 64,5 минг № 104. Р.00134.